

Commission d'enquête
parlementaire chargée d'enquêter
sur le traitement des abus sexuels
commis au sein et en dehors de
l'Église, y compris sur leur traitement
judiciaire, et sur leurs conséquences
actuelles pour les victimes et pour la
société

du

LUNDI 20 NOVEMBRE 2023

Matin

Parlementaire onderzoekscommissie
belast met het onderzoek naar de
aanpak van seksueel misbruik, in de
Kerk en daarbuiten, met inbegrip van
de gerechtelijke behandeling, en de
gevolgen op vandaag voor
slachtoffers en samenleving

van

MAANDAG 20 NOVEMBER 2023

Voormiddag

De openbare commissievergadering wordt
geopend om 12.47 uur en voorgezeten door
mevrouw Sophie De Wit.

La réunion publique de commission est ouverte à
12 h 47 et présidée par Mme Sophie De Wit.

**Hoorzitting in het kader van het luik
'Slachtoffers' met:**

- mevrouw Ingrid Schildermans, documentaire-
maakster
- de heer Jean Borms
- de heer Jan Puype
- mevrouw Griet Coghe
- de heer Bart Coghe
- de heer Patrick Nieuwkerk

Audition dans le cadre du volet 'Victimes' de:

- Mme Ingrid Schildermans, réalisatrice de
documentaires
- M. Jean Borms
- M. Jan Puype
- Mme Griet Coghe
- M. Bart Coghe
- M. Patrick Nieuwkerk

De **voorzitter**: Ik heet onze gasten welkom.
Vandaag starten we met een hoorzitting met
mevrouw Schildermans, de reportagemaakster
van *Godvergeten*. Zij krijgt eerst het woord om toe
te lichten hoe de reportage tot stand is gekomen en
meer. Vanaf ongeveer 14.00 uur komen de
getuigen uit de reportage aan het woord, die zo
moedig zijn om vandaag hier hun getuigenis af te
leggen.

Alleen mevrouw Schildermans zal de eed afleggen.
Ik stel voor de zekerheid de vraag of de deuren
open mogen blijven. Dank u wel daarvoor.

Alvorens ik het woord geef aan mevrouw

Schildermans, wil ik de andere getuigen die hier al
aanwezig zijn en zeer welkom zijn, geruststellen en
hen alvast bedanken voor hun aanwezigheid
vandaag en de moed die ze opbrengen om hier
vandaag te getuigen. Wij beseffen dat dit niet
vanzelfsprekend is en dat u al een lange weg hebt
afgelegd en een hele strijd hebt gevoerd.

Uw vertrouwen is al herhaaldelijk geschonden, dat
is ook een van de redenen waarom deze
commissie is opgericht. Het is de bedoeling dat wij
onderzoeken hoe dat vertrouwen in het verleden of
vandaag nog beschaamd is, en op welke manier
de feiten ooit werden geminimaliseerd.

Ik wil u geruststellen. Wij gaan uit van uw
slachtofferschap, wij stellen dat niet in vraag en
wensen u daarin te erkennen. Wij zullen u dan ook
geen vragen stellen over de feiten zelf. Wij willen
wel van u weten, wat er is gebeurd zodra u een
melding had gedaan of een klacht had neergelegd.
Wat is er met die melding gedaan of niet gedaan?
Die zaken willen wij graag blootleggen en uw
getuigenis is in die context bijzonder waardevol. Zo
kunnen we de disfuncties in kaart brengen en
benoemen, en oplossingen zoeken.

Ik wil ook nog onderstrepen dat we in deze
commissie hebben beslist om eerst u als
slachtoffers te horen. Ook andere slachtoffers
zullen nog aan bod komen. Vervolgens zullen we
in een volgende fase uw verklaringen voorleggen
aan vertegenwoordigers van de kerk. Zo kunnen
we hen op een correcte en stevige manier
ondervragen, omdat we dan al over heel veel
informatie zullen beschikken die u ons heeft
aangereikt. Zo kunnen ze ons niet met een kluitje
in het riet sturen, want dat mag zeker niet de
bedoeling zijn van deze commissie. We beseffen

dat we de klok niet kunnen terugdraaien, maar we kunnen wel trachten bloot te leggen wat er is misgegaan. Dat is onze taak. We waarderen dat u daarvoor naar hier komt. We beseffen dat dit geen vanzelfsprekende oefening is.

Ik geef nog mee dat er mensen van slachtofferonthaal aanwezig zijn om u bij te staan. Na de getuigenis van mevrouw Schildermans zullen we de zitting even schorsen, zodat u even de benen kan strekken of met iemand kan spreken indien u daar nood aan zou hebben, alvorens we de volgende fase van onze werkzaamheden vandaag zullen voortzetten.

Mevrouw Schildermans, welkom. Dank u dat u op onze uitnodiging bent ingegaan. U zult wel de eed afleggen.

Mevrouw Schildermans, ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder ede horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g, van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij de wet van 15 mei 1981). Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf en ten hoogste tien jaar kunt worden onttrokken uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat ingevolge artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

Mevrouw Ingrid Schildermans legt de eed af.

Ik geef u nu graag het woord om ons toe te lichten hoe u ertoe bent gekomen om die reportage te maken. Hoe is dat in zijn werk gegaan? Daarna kunnen we een vragenronde bij de commissieleden houden.

Ingrid Schildermans: Als inleiding moest ik zeggen dat ik de waarheid zal vertellen en eigenlijk is dat de hele baseline van onze reeks geweest: mensen die hun waarheid kwamen vertellen. Het is eigenlijk redelijk triest dat die reeks gemaakt moest worden. Die mensen zijn nog maar eens tot op het bot moeten gaan om eigenlijk iets te komen vertellen wat al lang geweten is, maar wat toch niet echt aan de oppervlakte is gekomen.

Toen we het boek van Rik Devillé met de 101 verhalen lazen, vonden Ibbe en ik, als documentairemakers, dan ook dat dit verhaal verteld moest worden. We hebben die mensen opgezocht. We hebben geprobeerd hen te overtuigen van onze oprechtheid, om deze keer hun verhaal wel naar voren te brengen. We hebben daarbij wel duidelijk gemaakt dat het belangrijk was dat zij dat herkenbaar in beeld zouden doen, dat we heel veel stemmen zouden samenbrengen en dat we ook zouden zorgen dat doorheen al die verhalen duidelijk zou worden dat daar een systeem in zit van massaal kindermisbruik.

De impact die *Godvergeten* heeft gehad, hadden we niet verwacht. We konden die mensen ook niet beloven wat de reactie zou zijn. We konden die niet voorspellen. Het enige wat we konden beloven en wat we gezegd hebben, is dat we hun verhaal konden documenteren en ervoor zorgen dat het wordt vastgelegd voor de geschiedenis. Ik denk dat dat belangrijk is.

De massale verontwaardiging die er nadien gekomen is, daar zijn we met zijn allen wel blij mee. We blijven wel op onze hoede voor wat er nu mee zal gebeuren. Hebben die mensen weer al die moeite gedaan, zij maar ook heel veel mensen achter de schermen, en zal het nu eindelijk iets opleveren? Zal er een onderzoek komen? Zal het uitgespit worden tot op het bot? Want alleen door naar die diepe oorzaak te zoeken, kan er volgens mij duidelijkheid komen en kan er een oplossing worden gevonden.

Vaak hebben we de reactie gekregen dat mensen de reeks niet helemaal hebben kunnen uitkijken,

omdat die te schokkend was. Nochtans moet ik helaas zeggen dat Ibbe en ik heel fel hebben gedoseerd. Wat wij allemaal zijn tegengekomen, is veel erger dan wat op antenne is gegaan. We hebben heel veel verhalen gehoord die zo verschrikkelijk gruwelijk zijn, dat we beslist hebben om ze niet op antenne te brengen.

Wat ook belangrijk is en waarmee we heel blij zijn, is dat er massaal veel jongeren gereageerd hebben. Ik krijg dagelijks berichten met vragen van scholen, journalisten en jonge onderzoeksjournalisten. Ik vind dat heel hoopgevend. Dat wil namelijk zeggen dat heel veel ogen nu zullen volgen wat er zal gebeuren. Er ligt dus een hele verantwoordelijkheid op jullie schouders om heel veel mensen, zowel de getuigen uit de reeks als de vele stemmen achter de schermen en de hele bevolking, die zo massaal gereageerd heeft, niet te belazeren. Er moet nu echt uitgezocht worden wat er aan de hand is.

Ibbe en ik hebben dus heel fel gedoseerd en gewikt en gewogen wat we zouden vertellen. We hebben heel bewust gekozen voor een getuigenvertelling: alles wordt verteld vanuit de slachtoffers. Dat wil echter niet zeggen dat we geen research gedaan hebben vanuit andere hoeken.

We hebben bijvoorbeeld ook gekeken naar wat er in het archief verteld wordt, van vroeger tot nu, en wat de houding en het beleid van de kerk is. Daarin zagen we dat er niet zoveel veranderd was. We zagen ook dat de houding en het beleid van de kerk voor veel van de slachtoffers jaar na jaar zwaarder werd. We hebben daarom beslist om een stem te geven aan de mensen die al zolang soms weggezet werden als fantasten en die in de arbitragecommissie redelijk onheus behandeld werden.

Ik ga nog wat verder in op die dosering en de vele verhalen die we binnenkregen. In aflevering 1 gaat het over de Abdijschool van Dendermonde. Met alleen al die case hadden we eerlijk gezegd 4 afleveringen van 50 minuten kunnen maken. We hebben nu gefocust op twee getuigenissen van zussen die hun broer op een verschrikkelijke manier hebben moeten afgeven. We hebben gefocust op één dader die op zijn eentje al een heel slagveld kon aanrichten. In realiteit ging het echter om heel veel daders, veel meer slachtoffers en heel veel intriges. Ik heb ook gepensioneerde leerkrachten ontmoet die met wroeging en schuldgevoelens zaten omdat ze kinderen probeerden te beschermen, maar er niet in slaagden uit angst voor hun eigen gezin, omdat ze geïntimideerd werden.

Ik was ook heel blij met de getuigenis van de heel

moedige politiedame die de verhoren moest doen van al die slachtoffers. Toen ik haar ontmoette tijdens het voorgesprek is ze verschillende keren in tranen uitgebarsten. Ik vroeg haar hoe dat kwam, want het was al 10 jaar na Operatie Kelk. Ze antwoordde dat de gezichten van de mensen die ze geïnterviewd had nog heel dikwijls door haar hoofd spookten.

Alleen al met de abdijschool van Dendermonde hadden we dus zonder problemen 4 afleveringen kunnen maken. Hetzelfde geldt voor de Broeders van Liefde. We hebben een getuigenis opgenomen met iemand die ik hier wel wil vermelden. Ik zal hem Rob noemen. Rob is iemand die van zijn 6 tot zijn 17 jaar bij de Broeders van Liefde opgesloten zat. Ik noem het 'opgesloten' en 'gevangen', want hij zat daar echt wel in een hel. Hij is daar immers niet alleen seksueel misbruikt, maar ook gefolterd en vernederd. De littekens staan op zijn lichaam. Die man kan alleen overleven met drank, drugs en tonnen medicatie. Hij is een beer van een vent en dat moet ook wel, want zijn lijf heeft al veel te verduren gekregen, net als zijn gedachten.

Ik heb echter heel veel bewondering voor die man, omdat hij blijft doorgaan, hoewel zijn nachten en dagen verschrikkelijk zijn.

We hebben zijn getuigenis opgenomen, maar uiteindelijk beslist, om hem te beschermen en omdat het pure horror is, om ze niet in de reeks op te nemen. Het zijn wel getuigenissen die voor Ibbe en mij een stimulans waren om met deze reeks door te gaan.

Ik wil ook nog meegeven dat ik eveneens contacten heb gehad met mensen uit het onderzoek. Zij wilden mij informatie toevertrouwen, maar zeker niet herkenbaar in beeld komen. Ik was heel blij dat ik op bezoek mocht gaan bij Peter De Waele, die als hoofd van de cel pedofilie een belangrijke rol heeft gespeeld in Operatie Kelk. Hij heeft mij ook aangemoedigd om verder te werken. Hij zei dat het heel moeilijk zou zijn en dat ik met momenten de hoop zou verliezen. Hij zei dat ik het vooral wel moest doen omdat zij aan die mensen niet de gerechtigheid hebben kunnen bieden die ze hadden moeten bieden. Ze waren daarin volgens hem niet geslaagd, ook al had hij er keihard voor gewerkt, omdat ze die zaak niet voor de rechtbank hebben gekregen. Die mensen verdienen volgens hem wat wij zouden doen.

Hij heeft ons achter de schermen dan ook heel hard geholpen. Hij was ook bereid om een interview toe te staan, maar helaas was hij toen al heel erg ziek. Hij vroeg me ook om geduld te hebben tot hij er iets beter zou uitzien, want zijn gezicht was verbrand door de chemo en hij had

nog maar enkele plukjes haar. Hij vroeg me dus om te wachten tot hij er iets beter zou uitzien, want hij wilde dat interview wel doen. Het verloop van het onderzoek had hem immers een heel wrang en bij momenten ambetant gevoel gegeven. Er waren een aantal elementen in het verloop van het onderzoek die hij zelf niet helemaal begreep.

Met die gedachte in het achterhoofd hebben Ibbe en ik verder gewerkt en hebben we samen met al die mensen, waarmee we een fijn team hebben gevormd, een reeks gemaakt die veel mensen beroerd heeft. Wat kan ik daar nog aan toevoegen? Ik denk dat iedereen nu moet onderzoeken welk gevolg hieraan kan worden gegeven. Dat is nu immers het belangrijkste, niet de reeks. De reeks had weliswaar zeer hoge kijkcijfers en heeft erg veel ophef veroorzaakt, maar dat komt wel vaker voor in de media. Het is nu vooral belangrijk voor de slachtoffers en iedereen die erbij betrokken is dat dit tot concrete gevolgen leidt. Rik Devillé heeft daar ook al over gesproken. Een onafhankelijk meldpunt en fatsoenlijke schadevergoedingen zijn belangrijk. De verhalen over die arbitragecommissie waren namelijk nogal schrijnend. Verder moet men het onderzoek naar het onderzoek onder de loop nemen. Wie was ervoor verantwoordelijk dat bepaalde zaken al dan niet gebeurd zijn? Het is cruciaal dat die informatie naar boven komt.

De **voorzitster**: Wenst u daar nog iets aan toe te voegen, mevrouw Schildermans?

Ingrid Schildermans: Ik wil nog even aandacht vragen voor iemand die in de vierde aflevering aan bod kwam, Eva Demoor. Zij heeft de uitzending helaas niet gehaald, hoe hard ze ook heeft gevochten om erbij te kunnen zijn. Door het misbruik en de gebeurtenissen die daarop volgden heeft zij verschrikkelijke dingen moeten doorstaan. Zij is steeds iedereen blijven aansporen, mezelf inclus, om ervoor te zorgen dat de waarheid aan het licht zou komen.

Men kon in de vierde aflevering ook duidelijk zien dat zij helemaal ondersteboven was van de uitspraak van het Europees Hof over de immuniteit van het Vaticaan en de aanklacht tegen de paus en de Heilige Stoel. Voor ons was die scene zeer belangrijk. We hebben het verwijt gekregen dat we daarmee teren op het leed van de slachtoffers, aangezien we zouden hebben geweten dat die zaak niet gewonnen kon worden. Juridisch gezien is dat niet oké. Het is echter niet omdat het zo in een wetboek staat dat een maatschappij dat niet in vraag mag stellen. Zeer veel van die slachtoffers en ikzelf vinden het nogal absurd dat zo'n machtig instituut en de leider van de kerk wereldwijd boven

de wet staan. Dat mag in vraag gesteld en bekeken worden.

De **voorzitster**: Ik geef nu het woord aan de commissieleden om vragen te stellen. Ik vraag aan de commissieleden om concrete vragen te stellen en geen betoog te houden. We zijn allemaal getroffen door de reportage en de getuigenissen hier. In het kader van onze taak en opdracht zijn we vooral gediend met concrete vragen, zodat we kunnen vaststellen waar er geredieerd moet worden. Ik geef het woord aan mevrouw Van Peel.

Valerie Van Peel (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mevrouw Schildermans, ik zal het inderdaad kort houden, want we zijn hier om naar de getuigen, de overlevende van kindermisbruik, te luisteren. Ik gebruik die term liever dan het woord slachtoffers, want het is gigantisch knap dat ze hier vandaag aanwezig zijn en het is nog knapper dat zij hun nek uitsteken voor zovelen. Ik heb ontzettend veel respect voor hen, alsook voor u, mevrouw Schildermans, om de kat de bel aan te binden. Het is inderdaad zeer spijtig dat dit weer moet gebeuren.

Ik heb één vraag voor u, over iets dat u niet hebt aangehaald, maar eerst wil ik terugkomen op iets dat u hebt gezegd en dat mij steeds weer overvalt. Het is een waarheid als een koe. U hebt gezegd dat u bepaalde zaken uit de reportage hebt gelaten omdat ze te erg waren. Telkens het over dit thema gaat, blijkt de toehoorder het niet aan te kunnen. De maatschappij moet daar toch eens over nadenken. Zelfs als kinderen dingen vertellen, zijn er volwassenen die zeggen dat ze niet alle details moeten horen, aangezien ze die niet aankunnen. Wat zij niet aankunnen, is nochtans de realiteit voor al die mensen. Misschien moeten wij als toehoorders soms wat meer op onze tanden bijten, want zij hebben het immers beleefd. Dat is iets wat mij al langer stoort in de reacties.

Ingrid Schildermans: (...) Men moet de zaken ook helder krijgen. We moesten niet alleen de horror en gruwel doseren, maar ook de ontvangen info over bepaalde zaken en dossiers. Over het dossier van pater Jan Van Dael, dat in aflevering vier aan bod kwam, viel zo veel te vertellen. Onze getuigen Koen en Stefan hebben daar zeer veel over verteld. Samen met mensenrechtenactiviste Lieve Halsberghe en een Nederlandse journaliste hebben zij die zaak tot op de bodem uitgespit. Wij wilden dat allemaal vertellen, maar de kijker kan dat niet allemaal verwerken. Al die info zat wel in onze hoofden.

Valerie Van Peel (N-VA): Daar kan ik me wel iets bij voorstellen. Mijn vraag gaat ook die richting uit. Gelet op de opdracht van de

onderzoekscommissie, bevat die informatie nog zaken die voor ons nuttig kunnen zijn? Waar zijn die contacten? Hebt u zelf ook contact gehad met de kerk in het verloop van het maken van de reportage? Indien ja, kunt u daaruit afleiden of er een evolutie is in haar omgang met de verhalen die aan de oppervlakte kwamen? Dat zou ik graag willen weten. Ik ga ervan uit dat de slachtoffers zo meteen preciezer zullen toelichten hoe zij die contacten ervaren hebben. Wat zijn uw ervaringen op dat vlak?

Ingrid Schildermans: Ik heb de heer Keirse van Dignity, de instantie die door de kerk is aangesteld om de klachten te ontvangen, een bezoek gebracht om in eerste instantie informatie te krijgen en ook om te spreken over de arbitragecommissie. Om kort op uw vraag over de kerk en Dignity te antwoorden, kan ik u zeggen dat er nog niet zo lang geleden een artikel is verschenen in *De Morgen*, waarin gewag wordt gemaakt van een audiotape uit 2022 met daarop de opname van een jonge vrouw die klacht komt neerleggen.

Tot mijn verbazing is daar zeer weinig aandacht aan besteed. Als lid van de onderzoekscommissie zou ik nieuwsgierig zijn naar hoe die zaak ineenzit. Die melding gaat over een recent feit, dat bijgevolg niet verjaard is. Volgens de procedureregels moeten zij dat dan doorgeven aan justitie. Ik heb het stuk van die tape beluisterd dat vrijgegeven werd en daarin hoort men dezelfde retoriek die zij toepasten bij de hier aanwezige getuigen. Die mensen worden namelijk op een heel zalvende en lieve toon gemanipuleerd om toch niet naar het gerecht te stappen, bijvoorbeeld door hen bang te maken dat zij misschien niet geloofd zullen worden en dat ze toch maar beter aan hun reputatie en die van de ander kunnen denken. Het is misschien belangrijk dat toch eens ten gronde te onderzoeken.

De **voorzitster:** Mevrouw Schildermans, wenst u elke vraag apart te beantwoorden of wilt u eerst de commissieleden al hun vragen laten stellen?

Ingrid Schildermans: (...)

De **voorzitster:** Dan zal ik u elke vraag apart laten beantwoorden, zoals we reeds deden. Ik geef het woord aan de heer Van Hecke.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dank u, mevrouw de voorzitster. Mevrouw Schildermans, dank voor uw komst. Ik heb zeer veel respect voor uw werk. Het is erg moedig van de slachtoffers om hier straks te getuigen.

Er zijn me in uw getuigenis twee zaken opgevallen waarover ik een aantal vragen heb. U hebt

gesproken over gepensioneerde leerkrachten die, als ik het goed heb begrepen, vaak op de hoogte waren van een aantal problemen op bepaalde scholen en internaten, maar moeilijkheden ondervonden om dat aan te klagen. Ik ken ook voormalige leerkrachten die hebben geprobeerd om bij de directie of hogerhand zaken aan te klagen om een einde te maken aan het misbruik, maar die daar niet in slaagden om allerlei redenen en wegens druk.

Kunt u kort een aantal verhalen of ervaringen van leerkrachten vertellen over wat zij meegemaakt hebben toen ze geprobeerd hebben om hetgeen ze gezien en gehoord hebben intern aan te klagen?

Mijn tweede vraag gaat over Peter De Waele, die twaalf jaar geleden te gast was in de bijzondere commissie over dit thema. Hij heeft zeer veel onderzoek verricht, maar is intussen helaas overleden. Hij zei een aantal zaken niet te begrijpen, wat ik kan beamen. Heeft hij wat meer verteld dan dat? Is hij dieper ingegaan op een aantal zaken waarvan hij wakker lag, waarmee hij problemen had, waarbij hij tegengewerkt werd?

Ingrid Schildermans: Ik ben op bezoek geweest bij een gepensioneerde leerkracht van de Abdijschool. Dat was een zeer lieve man, die nog erg worstelde met wat er in die school gebeurd was. Hij was niet op de hoogte van alle zaken die wij binnenkregen, maar hij had wel zaken gezien die voor hem niet door de beugel konden. Toen hij daar echter melding over maakte, kreeg hij van de directie de vraag hoe het mogelijk was dat hij in godsnaam zulke perverse gedachten kon hebben.

De schuld werd dus eigenlijk bij hem gelegd en hij werd ook niet geloofd. Hij zag echter wel dat kinderen apart werden weggeroepen en zag zijn collega handelingen doen die niet door de beugel konden. Die man heeft dat verschillende keren samen met collega's gemeld, maar hij kreeg steeds de wind van voren. Dat knaagde aan hem. Ik vroeg hem waarom hij daar niet verder mee is gegaan en waarom hij niets heeft gedaan om die kinderen te beschermen. Hij antwoordde mij dat het destijds niet zo gemakkelijk was. Nu smeken ze om leerkrachten, maar toen was dat niet het geval. Hij gaf aan dat hij een gezin moest onderhouden, dat hij verantwoordelijkheden had en dat hij zijn job ook erg graag deed. Hij verklaarde in de mate van het mogelijke geprobeerd te hebben kinderen te beschermen, maar hij slaagde er niet in bepaalde daders een halt toe te roepen, aangezien de directie hem niet hielp. Ik vond het schrijnend dat die man tijdens zijn pensioen het daar nog steeds erg moeilijk mee had. In die zin zag ik hem ook als een slachtoffer.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Verklaart u dan ook dat er druk werd uitgeoefend of dat er werd bedreigd met represailles?

Ingrid Schildermans: Ik denk dat die mensen na verloop van tijd er vaak mee ophielden na de boodschap te hebben gekregen dat zij de perversen waren door zulke dingen te vertellen. Ik heb ook gesproken met een opvoeder bij de Broeders van Liefde die dingen had gezien en gemeld, maar ook niet geloofd werd.

Wat Peter De Waele betreft, kan ik u paar zaken vertellen die hij mij heeft toevertrouwd. Anderzijds vind ik dat het niet per se aan mij is om die dingen op tafel te leggen. Andere mensen in het onderzoek, collega's van de heer De Waele en mensen die nauw met hem hebben samengewerkt, moeten zeker weten wat er hem dwarszat.

Hij heeft mij bijvoorbeeld gezegd dat er aantal zaken zijn gebeurd in het onderzoek. Zo vernam hij dat de advocaat van de kerk bij de procureur-generaal zijn beklag kon doen na de huiszoekingen in Mechelen die hij samen De Troy had gedaan. Hij zei daarover: "Toon mij één onderzoek in gans België waar dat kan."

Hij heeft alle slachtoffers en de mensen van de kerk verhoord. Het viel hem op dat Danneels en de heer Stockman vaak totaal wereldvreemd waren en dat zij zeer plezante mechanismen hadden om misbruik te minimaliseren en niet te hoeven zien wat dat aanricht. Ze hadden vaak een totaal gebrek aan besef van de ravage die werd aangericht.

Als mens en als onderzoeker wond hij zich erg op en maakte hij zich erg kwaad over het feit dat na heel die hetze Danneels, die toch niet zo fameus had gehandeld, naderhand werd uitgenodigd door het koningshuis. Hij vond dat een slag in het gezicht van alle slachtoffers. Hij had daar hartzeer van, ook al lijkt zoiets banaal in zo'n mastodont van een onderzoek. Op die manier werd Danneels immers weer publiekelijk op een piëdestal geplaatst, terwijl hij dat niet verdiende. Op die manier werden de slachtoffers weer in de kou gezet.

Hij was een expert in kinderporno. Hij zei me dat hij dikwijls internationaal werd geconsulteerd voor advies. Ik denk dat dat klopt. Ook over de zaak-Vangheluwe, waarin er kinderporno werd aangetroffen op diens pc, had hij een aantal bedenkingen. Hij concludeerde als expert dat het wel degelijk kinderporno betrof, hoewel dat achteraf niet zo werd geclassificeerd. Dat is misschien een belangrijke bedenking.

De **voorzitter**: U hebt ook vragen, mevrouw

Gabriëls?

Katja Gabriëls (Open Vld): Dank u voor uw toelichting. Ik wil ook de slachtoffers danken om naar hier te komen. U hebt inderdaad zware woorden gebruikt zoals gruwelijk, verschrikkelijk en horror, maar geen woord is te zwaar om te verwoorden wat die mensen hebben meegemaakt.

Ik wil u een vraag stellen die ik vorige week ook aan de heer Devillé heb gesteld. Er rust een zware verantwoordelijkheid op onze schouders. Daar zijn we ons zeer goed van bewust, ook na de commissie van tien jaar geleden. Wat verwacht u concreet van ons? Is de kwaadheid er vandaag vooral omdat de kerk in gebreke is gebleven en omdat haar leiders een verkeerde houding hebben aangenomen? Of hebben jullie specifieke vragen voor deze commissie over zaken die we wettelijk en juridisch kunnen regelen?

Mijn tweede vraag ging ook over mijnheer De Waele die we allemaal inderdaad hebben gekend. U hebt al veel uitleg over uw gesprek met hem gegeven en hij is ons jammer genoeg veel te vroeg overleden, maar mijn bedenking toen u daarnet uw toelichting gaf, is of er geen mensen zijn in zijn omgeving met wie wij vandaag kunnen spreken die op dezelfde lijn zaten en die u ook hebt ontmoet bij het maken van de reportage. Via die weg zouden we heel concrete info kunnen verkrijgen. Dat was mijn vraag.

Ingrid Schildermans: Wat belangrijk is, volgens wat ik hoor van de slachtoffers, de getuigen en de betrokkenen achter de schermen, alsook volgens wat Peter De Waele opmerkte, is hoe de kerk zich al die jaren heeft opgesteld en hoe de zaken in het onderzoek zijn verlopen. Dat ziet men ook in de zaak van broeder Ceustermans in *Godvergeten*. Dat is een van de zovele dossiers waaruit blijkt dat de kerkleiding dit niet zomaar op haar eentje allemaal heeft kunnen regelen. Ik denk dat jullie in eigen kringen, van Justitie en politici, op zoek moeten gaan naar wie op bepaalde momenten mee verantwoordelijk was voor bepaalde daden. Dat lijkt me logisch.

De **voorzitter**: Ik probeer de volgorde van de handopsteking een beetje te volgen vandaag. Ik geef eerst mevrouw Bury het woord, dan mevrouw Vindevoghel, mijnheer Segers en mijnheer Verherstraeten.

Katleen Bury (VB): Dank u wel, mevrouw, voor de toelichting die u net heeft gegeven. Ik heb een korte, concrete vraag. U zei dat er veel contact met u is opgenomen door jongeren in verband met die zaak. Onze fractie vroeg zich af of er nog andere meldingen zijn binnengekomen, van mensen die

misschien anoniem willen blijven, van feiten die zich op dit moment voordoen en die niet met de kerk te maken hebben. Ik denk aan jongeren in de context van sportverenigingen, cultuur, internaten, uithuisplaatsingen waarbij ze terechtkomen op plaatsen waar er ook zaken zijn gebeurd, of aan mensen die nu de volwassenheid hebben bereikt, maar er toch over getuigen, los van de kerk.

Ingrid Schildermans: Er zijn soms mensen die zaken over vroeger willen toevertrouwen. Maar twee weken geleden heeft een pleegmoeder mij gecontacteerd over een recente zaak van zware mishandeling van een van haar pleegkinderen door katholieke zusters in een instelling, met medewerking van een directeur. Ik heb die mevrouw aangemaand om naar de politie en het gerecht te stappen, maar ze zegt dat ze overal op muren botst. Ik heb haar aangeraden om naar de media te stappen om dit verhaal naar buiten te brengen. We krijgen helaas nog heel veel meldingen van zaken binnen.

Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Hartelijk dank voor wat u hebt gedaan. Ik vind het ongelooflijk. Jullie werk pakt me nog steeds, wanneer ik u nu terug hoor. Jullie zijn met heel veel respect omgegaan met de slachtoffers. Chapeau daarvoor. Ik ben jullie daar heel dankbaar voor.

Ik heb een concrete vraag. In een interview met Rik lazen we dat de bisschoppen druk uitoefenden op de programmamakers. Hoe moeten we dat begrijpen? Hebben die effectief geprobeerd om jullie bepaalde zaken niet publiek te laten maken? Heeft de kerk geprobeerd invloed uit te oefenen op jullie met betrekking tot de reeks? Wilt u daar iets over zeggen?

Ingrid Schildermans: Als programmamakers hebben we geen rechtstreekse druk gevoeld vanwege de bisschoppen. Ze zijn wel met een hele delegatie op voorhand de reeks komen bekijken. Dit gebeurt wel vaker. Ook bij de *Kinderen van*-reeksen gebeurt het dat mensen komen kijken – misschien niet met drie of vier mensen tegelijk weliswaar. Misschien hebben ze zich op die manier wel laten gelden, maar we hebben dat niet ervaren als druk omdat we ervan overtuigd waren dat we alleen maar de waarheid brengen en niets fouts vertellen.

Ben Segers (Vooruit): Allereerst bedankt om de reeks gemaakt te hebben. U hebt het misbruik vastgelegd voor de geschiedenis. Dankzij u en uw team, na het boek ook van de heer Devillé en na de reeks *Godvergeten*, is er geen enkele onduidelijkheid meer. Jullie hebben vastgelegd dat het misbruik plaatsgevonden heeft, de enorme schaal, de wreedheid. Niemand kan nu nog

wegkijken. Voor deze onderzoekscommissie staat dit nu duidelijk vast. We kunnen hierop voortbouwen en de volgende stap proberen te zetten. Dankzij u kunnen we nu kijken welke muren er voor de slachtoffers nog steeds bestaan, muren ten aanzien van Justitie en de kerk.

De vraag over Peter De Waele is gesteld. Een beetje aanvullend bij de laatste vraag, vroeg ik me af in welke mate u bij de VRT op onvoorwaardelijke steun hebt kunnen rekenen bij de totstandkoming van de reeks en de uiteindelijke uitzending.

Mijn laatste vraag vergt een inleiding. Ik sta er zelf niet achter, maar ik wil al anticiperen op vragen die later in de commissie aan bod zullen komen. Ik wil u de kans geven om hierop te repliceren. Sommigen beweren dat de reeks te eenzijdig is, dat slachtoffers die wel tevreden zijn over het mechanisme, over de bemiddeling, niet in beeld komen. Daar zou ik ook graag uw reactie op krijgen.

Ingrid Schildermans: Toen Ibbe Daniëls en ik in eerste instantie ons idee gingen pitchen bij de VRT, was de eerste reactie dat het hun dit op dit moment niet meer echt relevant leek. Het gaat over het verleden, vaak over oude mensen. Daar is al zo vaak iets over gebracht. Er werd dus niet meteen positief op gereageerd. Ik begrijp dat ook, want als ik dat in mijn omgeving vertelde, zeiden mensen me: "Moet dat nog, al die miserie? Iedereen weet dat toch al."

We hadden echter al research gedaan en doorheen die verhalen hadden wij toch het idee dat dit wél iets is van het heden. De ravage die aangericht wordt, is levenslang. Bovendien voelen die mensen zich op dit moment nog steeds onheus behandeld, en terecht. We hebben een andere manier gezocht om de reeks te kunnen maken. We hebben een productiehuis opgezocht, via het Vlaams Audiovisueel Fonds hebben we een budget gekregen en er is een coproductie tot stand kunnen komen. Uiteindelijk werd vanuit de VRT dan toch gezegd dat we dit samen zouden maken.

De voorzitter: Dan de iets delicatesere tweede vraag van collega Segers, over de opmerking die al eens doorsijpelt over de eventuele eenzijdigheid van de reportage?

Ingrid Schildermans: Ik ben met heel veel mensen gaan spreken. Ik heb heel veel mensen bezocht en Rik Devillé was daarbij ons kompas. Zonder hem was deze reeks er niet geweest. Hij heeft ervoor gezorgd dat we op de juiste manier contact zochten met de slachtoffers. Wij zijn door hem voorbereid om met deze zaken op een correcte manier te kunnen omgaan.

Met de hand op het hart: ik ben niemand tegengekomen van die overlevers die mij hebben gezegd dat ze nu echt tevreden zijn over de afhandeling. Er waren wel mensen die zeiden dat er mensen waren in die arbitragecommissie die echt zeer vriendelijk waren, die hen goed hadden onthaald, met wie ze een goed gesprek hadden gevoerd. Ze zeiden dat ze op dat moment superblij waren, omdat ze voor de eerste keer echt werden gehoord. Maar nu, tien jaar later, voelen ze zich 'bezeikt', om het lelijk te zeggen. Ze voelen zich in het ootje genomen, ze zeggen dat ze met een aalmoes zijn afgescheept en dat de oplossing die toen is geboden vooral de kerk ten goede kwam.

Op al die tijd heb ik dus eigenlijk geen slachtoffer ontmoet dat zei tevreden te zijn, tenzij één iemand. Jullie kennen die persoon waarschijnlijk wel. Hij is al veel in de media gekomen. Het gaat om Jan Hertogen. Ik heb die mijnheer aan de lijn gehad en heb met hem een uitgebreid gesprek gehad. Ik respecteer hoe hij erover denkt, maar voor mij was hij een uitzondering. Ik ben geen mensen tegengekomen die hetzelfde discours hadden als de heer Hertogen.

Patrick zegt mij hier net iets. Dat is inderdaad de sterkte van de kerk en de mensen die de arbitrage hebben geleid: het geld dat ze mensen bieden, zelfs al is dat in verhouding tot het leed dat de slachtoffers ondergaan hebben peanuts. Heel veel van die mensen – en dat was een barrière waar we over moesten – zeiden dat ze een papier hadden getekend, dat ze geld hadden gekregen, sommigen de maximumvergoeding, waarvan werd gezegd dat het toch wel veel geld was. Zij waren te beschaamd om te zeggen dat ze toch niet content waren. Dat geld heeft een heel vieze rol gespeeld in de afhandeling voor die mensen.

Patrick Nieuwkerk: Als men een mens die in armoede leeft – gelukkig ik niet – op deze wijze mag misbruiken als arbitrage ... Ik zal daarover straks wel meer over vertellen, maar als men thuis geen eten heeft en *monsieur* Cosyns ... Dat is immers wat u moet uitzoeken: wat was het werkorder voor Dignity? Wat waren de werkorders? Proberen zo goedkoop mogelijk weg te komen? De kerk zegt dat ze 6 miljoen euro uitbetaald heeft, maar dat klopt niet, want u hebt dat betaald. Het volk heeft dat betaald. De kerk heeft helemaal niets betaald.

Voor iemand die geen eten heeft voor zijn kinderen is die 2.500 of 5.000 euro de EuroMillionsjackpot. Dat is wat de kerk gedaan heeft, niet meer en niet minder.

Ik ben er geweest. Ik zat op de eerste rij, als vip. Dat zootje van de KU Leuven zat daar ook. Gelukkig zit het hier bij mij goed, ik heb niet voor niets een pet op. Ik hou het maar hierbinnen. Dat is dus waarover het gaat.

Ik heb die mensen gezien, ze zijn bij me geweest. Nog voor ik boven naar de commissie ging, zat de heer Cosyns naast me. Dat kruisje op zijn vest hadden ze eruit moeten branden. Als men willens en wetens als pastoor, priester of wat voor geestelijk dan ook, zo met mensen durft om te gaan, zit er boven een steekje los. Dan moet men zich afvragen wat de werkorders waren voor de heer Cosyns en Dignity. Hoever zouden ze moeten gaan?

Ze hebben mij veel geboden. Toen ik daar binnenkwam, kreeg ik meteen het gele stempeltje van de zwaarste categorie. Hé fuckers, moet je weten hoeveel keer ik ... Gaat het daarover? Zullen we potloodstreepjes zetten? Steek je geld waar ik niet komen wil. Ik kom hier niet voor geld, maar ik wil dat je een mediator inzet en mensen helpt die in armoede zijn beland en geen geld meer hebben. Ik hoef het geld niet. Ik ben geen prostitué die later nog even een factuur indient voor bewezen diensten. Het zou mij niet smaken.

Dat is dus wat er gebeurt als men deze vraag nu aan Ingrid stelt. Waarom horen we mensen niet? Die mensen hoor je dus niet, want zij hebben hun familie, gezin of wat dan ook kunnen redden.

Daarover moet het gaan. Dat zijn commissies en dat is wat men moet onderzoeken. Dat is ook de reden waarom ik naar een arbitragecommissie ging. Ik ging niet om geld vragen, want ik ben geen hoer. Ik had wel verwacht dat er aan het einde van de commissie – en ik hoop dat dat hier gebeurt – een uitsluitsels was gekomen over wat ze zouden doen. Ik ben maar een ongeschoolde arbeider, een domme Nederlander, maar dat maakt niet uit, men gaat ergens heen met de gedachte dat men iets voor iemand betekent. De mensen die men niet hoort, zijn de mensen die afgekocht zijn. Dat moet u onderzoeken!

Ik noem bisschop Bonny van Antwerpen 'Boney M.', want die hadden ook altijd valse noten. Daarover zullen we het straks echter hebben als ik aan het woord ben.

Dat is echter voor mij een antwoord op uw vraag. Ik merk aan Ingrid dat ze daar een beetje ... Wij als slachtoffer hebben onderlinge gesprekken en daaruit weet ik wat er gaande is.

Servais Verherstraeten (cd&v): Mevrouw Schildermans, ik zou mij willen aansluiten bij de

dankwoorden van de collega's voor het zeer relevante werk van u en uw collega's. Ik dank u ook voor uw toelichting.

Ik ben maar een plaatsvervangend lid in deze commissie, maar ik hoorde u vertellen dat u binnen het korte tijdsbestek niet alle details kunt geven die de heer De Waele u had meegedeeld. Mag ik u toch beleefd verzoeken dat u de gegevens waarover u beschikt ook overmaakt aan de Hoge Raad voor Justitie? Naast het onderzoek over het onderzoek dat in deze onderzoekscommissie zal plaatsvinden, zal de Hoge Raad voor Justitie immers ook een onderzoek voeren. Het is relevant dat het onderzoek van het onderzoek zeer grondig gebeurt en dat we weten of de regels al dan niet gevolgd werden.

Ik heb één vraag, mevrouw Schildermans, en die gaat over het laatste deel van het verhaal, de arbitragecommissie die door dit Parlement meer dan 10 jaar geleden aanbevolen werd en die duidelijk, zo blijkt uit uw programma, niet heeft beantwoord aan het verwachtingspatroon van de slachtoffers.

Is er een structureel manco in die aanbevelingen? Hoe kunnen de aanbevelingen van toen geüpgraded worden om aan dat tekort te voldoen?

Was het een menselijk probleem? Arbitrage is immers ook mensenwerk. Was het subjectief en/of objectief? Wat kan daaraan al dan niet nog aangepast worden?

U hebt vele slachtoffers gehoord en gezien. Ze zullen ongetwijfeld suggesties voor verbeterpunten hebben wat dat betreft. Welke verbeterpunten kunt u ons nog aanvullend geven, naast degene die u daarnet reeds genoemd hebt over hogere vergoedingen en een onafhankelijk meldpunt?

Ingrid Schildermans: Wat mij is bijgebleven uit alle verhalen over de arbitragecommissie is dat het wordt voorgesteld als een oplossing voor de slachtoffers. In de praktijk merkte ik echter dat mensen die er alleen naartoe gingen, die niemand hadden – en dat was vaak het geval – of geen advocaat konden betalen, er bewerkt werden om met een peulenschil naar buiten te gaan. Mensen die zich wel goed hadden voorbereid, een advocaat bij hadden, zoals de heer Lagae, die heel hard gestreden heeft met die mensen, en die hun dossier tot in de puntjes hadden voorbereid, konden soms wel bekomen waar ze recht op hadden.

U hebt de twee broers gezien in onze reeks, Staf en Jan. Staf had een goed dossier, met een advocaat, en heeft zich goed kunnen verdedigen.

Het is eigenlijk al triest dat men dat op dat moment ook nog eens moet verdedigen. Hij heeft wel een vergoeding gekregen, maar zijn broer Jan is met niets of bijna niets naar buiten gegaan. Er was dus een heel grote discrepantie tussen mensen die zich goed konden verweren en mensen die daar helemaal alleen stonden. Als instantie kan men dan achteraf niet zeggen dat men zijn werk goed gedaan heeft. Dat is beneden alle peil.

Ik vind dat ook vreemd, want er waren ook psychologen bij betrokken. Zij zouden moeten beseffen hoe moeilijk het is voor die mensen om te vertellen wat ze hebben meegemaakt. Ik heb dat zelf nu ook ervaren. Zij hebben dat in die arbitragecommissies dus opnieuw moeten doen. Er werden dan ook nog eens argumenten aangehaald dat de problemen die ze toen hadden niet door het misbruik kwamen, maar door bijvoorbeeld hun drankgebruik. Zulke details werden allemaal geanalyseerd. Dan kan men toch niet zeggen dat het goed afgehandeld werd?

De indeling in categorieën is ook problematisch. Patrick zit dus, zoals hij net zei, in de zwaarste categorie. Onze getuige Rudy kreeg 3.000 euro, waarmee hij maar eens lekker moest gaan eten met zijn vrouwtje en waarna hij het achter zich moest laten. Jean had 10.000 euro gekregen. Dan heeft men dus totaal niet door waarover het gaat.

De voorzitter: Mijnheer Verherstraeten, uw vraag ging nog iets verder. U hebt dan ook een heel ruime vraag aan mevrouw Schildermans gesteld. Hebt u, mevrouw Schildermans, bij het maken van de reportage nog andere bemerkingen of suggesties gehoord over zaken die zeker verbeterd moesten worden?

Ingrid Schildermans: Wat er verbeterd zou moeten worden?

Patrick Nieuwkerk: Wat er verbeterd zou moeten worden, is eigenlijk heel simpel. Als men daar als slachtoffer komt, zitten er mensen van de KU Leuven, die dus duidelijk niet onafhankelijk zijn. Misschien kan het Parlement een mediator inzetten voor de slachtoffers die wel een financiële vergoeding nodig hebben omdat ze op wat voor manier dan ook in de problemen gekomen zijn.

Dat zou een onafhankelijke mediator moeten doen: met de slachtoffers aan tafel gaan zitten. Het zou namelijk niet zo moeten zijn – en dat heb ik ook op de lotgenotendag gezegd – dat men slachtoffer is en daardoor het jackpotlootje in handen heeft. Men moet onafhankelijk kijken met een mediator vanwaar de armoede of problematiek komt waardoor men nu in de problemen zit en dan moet er een oplossing geboden worden.

Als de Staat tien jaar in gebreke gebleven is, zal hij ook een deel moeten ophoesten. Dan moet men maar even niet op het einde van het jaar de subsidies overmaken. Ik heb medelijden met de man van Financiën die op het einde van het jaar de subsidies moet overmaken aan dat instituut. Hij zit met buikpijn thuis hoor als men dit allemaal weet.

Misschien moet u dus alle betalingen even on hold zetten en met de mediator kijken hoeveel er naar de slachtoffers moet gaan. Dan hebt u een oplossing. Zolang u dat niet doet, zullen er mensen zijn die in armoede blijven leven en naar de voedselbanken zullen moeten lopen. Dat zou een arbitragecommissie moeten doen.

Doe het misschien maar zelf en hou het instituut erbuiten. Doe het als Parlement of zet een mediator in. Kijk met mensen als Rik of Ingrid naar wie er hulp nodig heeft en waar u moet zijn. Dan lost u het op en zal een slachtoffer tevreden zijn. Dat is namelijk niet zo wanneer ze afbetaald worden of een dading krijgen. Een dading is geen goede oplossing.

Ingrid Schildermans: Wij krijgen vaak te horen van slachtoffers dat het belangrijk is dat er een onafhankelijke instantie komt die bekijkt wat hun is aangedaan en maatregelen treft. Zij die het hun aangedaan hebben, mogen daarbij niet betrokken worden. Ze mogen er enkel bij betrokken worden om de vergoedingen uit te keren. De vergoedingen moeten niet van de maatschappij komen, maar uit de instantie. Voor de rest moet de kerk zich daar niet mee moeien. Dat horen we vaak van de slachtoffers.

Ze zeggen ook dat ze met het kerkelijk recht niets te maken hebben. Ze willen als burgers behandeld worden en de geestelijke pedofielen moeten op dezelfde manier behandeld worden als de andere pedofielen. Niet alleen op het vlak van straffen, men moet er ook voor zorgen dat er een behandeling komt en vooral dat ze inzicht verwerven over wat ze mensen hebben aangedaan.

In al die verhalen, en zeker in het geval van een van de daders van Patrick, komt dit steeds terug. Zaken zijn verjaard, de daders kunnen niet meer worden veroordeeld, maar ze lopen wel nog vrij rond. Heel vaak worden die nog ergens in een bepaald dorp gefêteerd als de grote man.

De dader van Eva triomfeert over de dood, zoals ze zelf zei, want die ligt begraven op een ereperk.

We hebben een case in Limburg van een dader die

een vrouw jarenlang bruto heeft verkracht en nooit is veroordeeld. Het slachtoffer en haar ouders moeten maar omgaan met het feit dat hij lekker met de fiets door het dorp rijdt en dat hij door iedereen wordt aanzien als een voornaam man. Ik weet niet of u zich kunt inbeelden dat uw kind 10 jaar lang bruto is verkracht en dat de verantwoordelijke daarvoor jaren later gewoon rondloopt. Ze kunnen er niets tegen doen, maar moeten het wel ondergaan.

Ik en ik hebben soms tegen elkaar gezegd dat het verbazingwekkend is dat er zo weinig accidenten zijn gebeurd. Toen we de verhalen hoorden van die ouders die daarmee moeten omgaan, met die man die hun kind dat heeft aangedaan, die ervoor heeft gezorgd dat ze nooit grootouders zijn kunnen worden. Ze hebben geen kleinkinderen en zitten met een kind dat voor het leven geruïneerd is, terwijl de man die daarvoor verantwoordelijk is nog gevierd wordt. Dat is onwaarschijnlijk.

Daarom moet dat aspect bekeken worden. Zelfs al is er verjaring, hoe zit het met die daders? Hoe zit het met de dader van Patrick die op hoge leeftijd goed gesoigneerd wordt in een rustoord. Op de Facebookpagina van het rustoord zei die man tot *Godvergeten* werd uitgezonden, nadien is het er snel afgehaald: "Heb de kindertjes lief, zoals ik ze heb liefgehad." Daarmee moet Patrick dealen, met iemand die hem heel erg heeft getekeld.

Die hypocrisie, die schijnheiligheid, daarvoor moet een oplossing worden gezocht.

De voorzitter: Zijn er nog vragen vanuit de zaal? (*Mevrouw Lydia Bormans wil een vraag stellen*) Normaal moet dat via mij gaan, maar voor het gemak kunt u vandaag uw vraag zo stellen. U mag me altijd vragen doorsturen, zodat ik ze kan stellen. Maar doet u maar.

Lydia Bormans: Dat zal ik dan in het vervolg zo doen.

Ook van mijn kant heel veel respect voor wat u hebt gemaakt. Ik ga een korte vraag stellen. Zou het uit respect voor alle mensen die de moed hebben gehad om bij u te getuigen – sommigen voor, anderen achter de camera – mogelijk zijn, als die mensen daarmee akkoord gaan, dat materiaal ook aan de commissie over te maken, zodat hun getuigenis niet voor niets is geweest en we die ook kunnen bekijken?

Ingrid Schildermans: Er zijn nog heel wat getuigen die klaarzitten om naar hier te komen, als daar de tijd voor is.

Er is een Franstalige dame van diep in de tachtig die vanaf 2010 en daarna in de media is geweest. Haar getuigenis is zeer veelzeggend. Ze is nu achteraan in de tachtig, ze heeft altijd als verpleegster gewerkt en haar zoon van in de vijftig woont bij haar en kan niet zelfstandig leven. Door het misbruik is de zoon aan de drank. Die mevrouw leeft dus nog elke dag met de gevolgen van dat misbruik. Zij kan zeer goed getuigen over wat dat met zich meebrengt. Ze is al actief sinds de jaren '80-'90. Ze is bij alle instanties gaan aankloppen, ook bij de heer Danneels, en de afhandeling is nooit correct gebeurd. Die mevrouw had ik heel graag nog in de reeks gehad, maar helaas heb ik haar daarvoor te laat ontmoet. Ik denk dat zij wel een heel belangrijke getuigenis kan geven. Zo zijn er nog heel veel mensen.

Wat ik nog niet heb aangegeven, maar wat wel belangrijk is, is de dominantie van katholieken in de zorg, waardoor mensen tot op vandaag het zwijgen wordt opgelegd. Ik heb contacten met een hoogbejaard koppel van wie het mentaal gehandicapte kind werd misbruikt. De moeder had gehoord over de reeks. Zij heeft me opgebeld en gezegd dat ze heel graag wilde getuigen over wat haar kind is overkomen en hoe zij van het kastje naar de muur werden gestuurd. Uiteindelijk is er wel een soort regeling getroffen. Ze zei dat ze echter niet durfde getuigen en dat ook niet kon doen, omdat haar zoon nog steeds in dezelfde instelling zit. Ze zijn hoogbejaard, ze zijn alleen. De instelling is in de buurt en ze hebben geen andere uitweg. Ze gaf aan dat als zij op tv zou getuigen, haar zoon daar opnieuw de dupe van zou zijn. Die mensen zitten nog steeds gevangen in een zwijgsysteem, omdat ze geen andere kant op kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Schildermans, vorige week hebben we een contactpunt gelanceerd waarbij mensen die het niet aandurven of niet aankunnen om persoonlijk te getuigen, anoniem hun verhaal kwijt kunnen. Als de dame in kwestie haar relaas zou willen geven, kan dat via de federale Ombudsman per post of per mail aan ons bezorgd worden. Dat mag anoniem. Zo kunnen wij ook kennis nemen van dat verhaal en kunnen we dit meenemen in onze werkzaamheden.

Voor ons is het belangrijk zo veel mogelijk verhalen te kennen. Mensen die graag gehoord willen worden, kunnen hun verhaal schriftelijk indienen. We zijn zeker dat zo veel verhalen zullen binnenkomen. We kunnen die bundelen en in vertrouwen aan deze commissie bezorgen. Dit zou zeker nuttig zijn voor onze werkzaamheden. Angst mag niet verhinderen dat mensen hun verhaal kunnen doen via dat contactpunt. U kan die dame melden dat we zo proberen een informatiestroom

op gang te brengen.

Ingrid Schildermans: Nog één ding. Mark Vangheluwe heeft me gisteren gebeld. Bij de start van de commissie werd gezegd dat de slachtoffers centraal staan en dat alles vanuit de slachtoffers vertrekt. In onze reeks was de heer Vangheluwe een heel belangrijke getuige. Ik vond het heel knap van hem dat hij toch heeft beslist om uit die anonimiteit te treden. Hij heeft echter van niemand info gekregen over de start van de commissie. Ik denk dat het belangrijk is vanuit de commissie om mensen die cruciaal zijn in deze thematiek op de hoogte te brengen.

De voorzitter: De planning is volop in opmaak. Vorige week heb ik vernomen dat de commissie in Frankrijk 6 maanden voorbereidingstijd had en dat ze twee jaar heeft geduurd. Jammer genoeg hebben wij veel minder tijd, omdat deze legislatuur nog maar van korte duur is, en bijgevolg de samenstelling van deze commissie ook. Daarom moeten wij redelijk snel schakelen. We zijn al heel blij dat we op deze manier met deze getuigenissen kunnen starten. De planning wordt opgemaakt en er zullen zeker nog mensen uitgenodigd worden. Dat kan ik u verzekeren.

Katleen Bury (VB): Heel kort, mevrouw Schildermans, een repliek op wat u hebt geantwoord op de vraag naar de andere getuigenissen. Ik wil gewoon vragen of het e-mailadres dat we hiervoor hebben, aan hen wordt doorgegeven, als dat niet te veel moeite zou kosten, opdat ons zo veel mogelijk verhalen, zelfs anoniem, zouden kunnen bereiken. De voorzitter heeft het ook al gezegd. Natuurlijk vergt dat een extra inspanning van u, maar het zou fantastisch zijn dat de slachtoffers dat e-mailadres in handen zouden krijgen en dan kunnen beslissen wat ze ermee doen.

Ingrid Schildermans: Oké, dankuwel.

De voorzitter: Het is alleszins eenvoudig. Ook op de website van de Kamer staat er een verwijzing. Op de website van de federale Ombudsman kan via een knop worden doorgeklikt naar het e-mailadres. Ik zal het ook bezorgen. Hoe meer verhalen ons ook via die weg bereiken, hoe beter. Die informatie is zeer belangrijk. Ik wil onderstrepen dat elke getuigenis voor ons even belangrijk is, ook diegene die enkel schriftelijk en anoniem worden gegeven. We maken hier geen onderscheid in.

Ik had zelf ook een reeks vragen, maar die zijn gaandeweg al gesteld. Ik wil enkel nog aansluiten bij wat de experte vroeg. U zei zelf dat u in de reportage een selectie hebt gemaakt van wat u

hebt getoond. Het is inderdaad belangrijk dat we zo veel mogelijk verhalen kennen. Denkt u dat het nuttig zou zijn voor onze commissie om het niet vertoonde beeldmateriaal ook te zien?

Ingrid Schildermans: Het niet vertoonde beeldmateriaal ... Wij hebben heel wat getuigenissen binnengekregen en we hebben nog heel veel info in dossiers zitten. We hebben niet veel opgenomen wat niet gebruikt is. Er is één interview met een getuige, waarover ik daarnet heb gesproken, van de Broeders van Liefde dat we niet hebben gebruikt, maar ik denk niet dat het op dit moment aan de orde is om dat te tonen.

De **voorzitster:** Dat begrijp ik. U hebt wel nog andere schriftelijke getuigenissen.

Ingrid Schildermans: Ja, dat wel.

De **voorzitster:** Als er geen vragen meer zijn voor mevrouw Schildermans, stel ik voor om enkele minuten te schorsen. Daarna kunnen we het volledige forum geven aan de overlevers die hier vandaag aanwezig zijn.

Ik stel voor om vijf minuten te pauzeren. Ik herhaal dat er mensen van slachtofferonthaal aanwezig zijn om u, indien nodig, bij te staan.

*De openbare commissievergadering wordt geschorst van 13.59 uur tot 14.24 uur.
La réunion publique de la commission est suspendue de 13 h 59 à 14 h 24.*

Collega's, ik stel voor dat we onze werkzaamheden hervatten. Ik verwelkom intussen ook mevrouw Griet Coghe en de heer Bart Coghe.

Zoals ik daarnet ook tegen de anderen heb gezegd, wil ik u bedanken om de moed te vinden om vandaag naar hier te komen en om die moed ook al eerder getoond te hebben. Voor ons is het belangrijk om te vernemen wat er is misgegaan of wat er beter of anders had moeten gaan vanaf het moment dat er feiten aan het licht gekomen zijn, er melding van is gedaan of een klacht werd ingediend. Het is immers onze taak om die disfuncties bloot te leggen, er aanbevelingen rond te schrijven en oplossingen te zoeken

Het slachtofferschap of overleverschap zoals ik daarnet geleerd heb, wordt ook niet in vraag gesteld. Dat is het uitgangspunt voor ons. Wij erkennen het feit dat u slachtoffer bent. Het is voor ons wel belangrijk om te weten wat er vanaf dan verkeerd gelopen is en wat er anders had kunnen lopen, zodat we daaruit kunnen leren en dat kunnen blootleggen.

Collega's, ik heb met onze gasten afgesproken dat ik elk van hen het woord geef om hun verhaal te vertellen, zodat ze zeker allemaal voldoende tijd krijgen om dat te doen. Indien nodig, kan er nadien nog een vraag gesteld worden. We zullen dan te werk gaan zoals daarnet, met een vraag per fractie, zodat het te behappen blijft en het voor onze gasten haalbaar is om erop te antwoorden.

Ik geef eerst het woord aan de heer Nieuwkerk, die zoals hij mij daarnet vertelde een driegangenmenu voor ons heeft voorbereid. Mijnheer Nieuwkerk, we luisteren heel graag naar u.

Patrick Nieuwkerk: Goedemiddag, ik ben Patrick. Ik wil u allereerst danken voor uw tijd, energie en voornamelijk voor uw lef. U moet immers lef hebben om met alles wat u de komende tijd zult horen om te gaan. Ik wil in het bijzonder mevrouw Valerie Van Peel bedanken. U bent voor mij een van de lotgenoten en u hebt op een of andere manier na tien à twaalf jaar de accu van de vrachtwagen met dossiers weer op gang gekregen en de boel naar binnen kunnen rijden. Dankzij u zijn we hier dus.

Zoals ik al zei tegen de voorzitster, heb ik van mijn verhaal een driegangenmenu gemaakt. Ik ben maar een ongeschoolde arbeider, ik zal eerst een voorgerechtje serveren. Er zal een steak zijn als hoofdgerecht. Hij zal een beetje rauw zijn, maar er is vast wel iemand in de wetstraat of bij de kerk die u het recept kan geven van het sausje om het allemaal wat toe te dekken. Dat is immers wat men met elkaar moet doen. Wie heeft er namelijk artikel 5 bedacht voor de rooms-katholieke kerk en de pedofielen? We zien dat maar even door de vingers, al die publiciteit die er komt. Laten we bisschop 'Bonny M' nemen als voorbeeld, met zijn valse noten. Dat zijn mensen die op de een of andere manier de boel manipuleren. Sorry dat ik een pet draag, maar dat is misschien beter, want zo kan ik het allemaal wat beter binnenhouden. Waar het werkelijk om gaat – en daarover hebben we het in de documentaire ook gehad – is dat ik mij als slachtoffer altijd voorgenomen heb om u en de mensen die kijken ... Ik ben geen reclameman, ik ben niet van *do you have a shock today*, dus laten we dan ... Daarover ik heb het met Ingrid en iedereen over gehad: wat vertelt men wel en wat vertelt men niet als slachtoffer.

Ik heb meer dan tien daders. Ik zit in de zwaarste categorie. Mijn lichaam staat vol littekens en ik heb 36 hechtingen in mijn testikels, mijn hoofd en mijn handen.

We gaan nu even naar de hoofdschotel.

Waar het om moet gaan, is dat men met elkaar

gaat uitzoeken hoe jongens als ik ... Ik was immers vijf à zes jaar toen het begon. Ik liep met bebloede benen van de parochie naar huis en mijn moeder kon als zware alcoholiste enkel uitbrengen dat ik misschien wat te hard geperst had op het grote toilet.

Wat voornamelijk uitgezocht moet worden door de commissie, is hoe het kan dat jongens als ik als vuilniszakken behandeld en doorgegeven werden onder het motto "daar kan je wel je kwak in kwijt".

Ik ben misbruikt van mijn zes tot elf jaar. Daarna kwam ik door diezelfde priester, die gewoon nog leeft, in een pedofielennetwerk terecht. Ik zal u een paar feiten noemen. In de documentaire heb ik het er ook over gehad. Ik heb nu een paar heel vervelende nachten achter de rug. Ik ben gelukkig bij mijn dochter geweest. Ze weet nog niet veel, want ze weet pas 2,5 maand wat er met haar papa gebeurd is. Wat zijn echter pedofielennetwerken? Wat zijn die doorgeefluiken? Wat gebeurt er? Waarom ben ik al 48 jaar lang om 4.00 uur wakker en werk ik 50 tot 60 uur per week om mijn lichaam moe te maken om toch maar een paar uur te kunnen slapen?

Ik geef u dus een paar voorbeelden. Ik was 11-12 jaar en lag met Daantje onder een wollen deken nadat ik net misbruikt was door vijf à zes man. Mijn misbruikers waren een senator van een politieke partij, een kinderarts, Frans, die me toegetakeld heeft en mijn kop in mekaar geslagen heeft. Ik lag daar dan in dat bed met Daantje toen die vijf klaar waren. Ze wilden dan eigenlijk gewoon een biertje, kaasje en borreltje hebben. Daantje keek me aan en zei dat ik moest blijven liggen. Ik begreep er geen *fuck* van, maar ik bleef liggen. Daans ogen draaiden en mijn onderlichaam werd nat. Ik zat onder het bloed. Daan had zelfmoord gepleegd.

Daardoor wordt ik dus 's nachts wakker om 3.30 uur à 4.00 uur.

Bianca, een meisje van bij mij op school, werd verliefd op me, want ik was een leuk jongetje. Ze hebben Bianca verkracht, omdat ze te veel bij mij was. Dat zijn de dingen die u als commissie moet onderzoeken. Hoe is het mogelijk dat dat allemaal maar gebeurt?

Ik heb de heer Van Quickenborne na zijn aftreden ook gehoord. Ik hoop dat het dossier van die man gevonden wordt en dat hij inderdaad tien jaar geleden gemeld heeft wat er gebeurd is. Ik hoop dat we hier niet de drie aapjes hebben van horen, zien en zwijgen.

Ik heb het voorstel van mevrouw Van Peel om van 28 december de dag van het misbruikte kind te

maken ook gehoord. Maar laat 27 december niet de dag van het onnozele kabinet worden. Ga werkelijk kijken wie het toegestaan heeft. Als ik in de media lees wat er nu allemaal gebeurt na die ophef ...

Mijn dessert is nu nog zuur en bitter. Waarom? Men komt namelijk bij zo'n arbitragecommissie en mensen praten met je. Ze proberen je nog een dading te geven. Wat moet je mij echter betalen? Wat wil je me betalen? Dat ik geen contact heb met mijn broers of zussen omdat ik er niet was? Mijn dochter die niet tegen me aan kan hangen, omdat ik wil dat men van mij afblijft? Mijn emoties waarmee ik niet kan omgaan?

Mijn eerste zelfmoordpoging was in 1995. Waarom? Ik zal vertellen waarom ik dat gedaan heb. Mijn psycholoog zei later dat ik voor het eerst in mijn leven echt verliefd was. Ik was 10 maanden met een meisje samen toen ik gebeld werd de politie met de vraag of ik Erika kende. Ik mocht naar het politiebureau komen en daar vertelden ze dat Erika zelfmoord had gepleegd. Ik heb een week rondgereden in mijn auto en gedacht dat ik dat nooit meer wilde meemaken. Ik ben uit het leven proberen stappen. Gelukkig heb ik nu een hersentumor, dus ik zal op een natuurlijke manier doodgaan. Ik heb ook aangegeven dat ik niet naar ziekenhuizen kan. Ik kan immers geen artsen of tandartsen om me heen hebben, omdat ik alles dan herbeleef.

Ik kwam dan bij een psychologe en het eerste wat ze zei, is dat ze het idee had dat ze in een verkeerde horrorfilm zat. Toen informeerde ze of ik namen kon geven, waarop ik vroeg hoeveel ze er wilde. Ik heb haar tien à twaalf namen gegeven van geestelijken en alles wat ik nog had.

Na een week kwam er dan zo'n vrouw en dan ging ze met iemand van Justitie naar de pedoclub. Ze geven wel toe dat er wat gebeurd is en dat er een klap gevallen is, maar houden het vooral op de verjaring. Als de feiten verjaard waren, wilden ze spreken en dat hebben ze gedaan.

Ik ben uiteindelijk verder gegaan en heb ik geprobeerd mijn leven weer op te rapen. Ik zal altijd om 3.30 uur schreeuwend wakker worden. Sinds vanochtend is het verband weer van mijn pols omdat ik weer dagen op de muur had lopen rammen. Ik krab hier beneden alles kapot. Dat is slachtoffer zijn en ik heb er mee leren leven.

In 2010 heb ik anderhalf in EMDR geweest, hoewel het maar drie maanden zou duren. Ik heb dat gedaan omdat de geboorte van mijn kind dichterbij kwam. Ik moest dus vader worden. Ik woon al 16 jaar alleen omdat ik niet met iemand in bed wil

liggen. Mijn dochter is letterlijk met een halve liter Jack Daniels gemaakt. Ik heb altijd in de crewwereld gezeten, de wereld van de festivals, om onderweg te zijn. Er komt echter een moment waarop je kind dichterbij komt en je je vragen begint te stellen: wat doen we nu? Dan ga je dus die EMDR aan.

Dan kwam ook de vraag van Rik. In Engeland zouden ze hem Sir Rik noemen. Ik help via Rik wel eens vaker studenten met hun scriptie (...). Rik vroeg of ik aan een documentaire wilde meewerken. Het eerste wat ik gedaan heb, is afspreken met Ingrid in Maastricht. Ik kreeg een gratis kop koffie. Ik ben een Nederlander, dus ik ben gek op gratis. Ik wilde Ingrid echter in de ogen kijken om te weten te komen wat ze met die documentaire zou doen. Ik wilde immers geen commercieel object zijn of mensen choqueren. Tijdens die opnames en later heb ik ook nagedacht over wat ik wel of niet zou zeggen.

Ik heb mijn lotgenoten voor het eerst na 10 jaar ontmoet op 3 oktober, juist omdat die emoties ...

Als je zoals ik 50 tot 70 uur werkt per week om je lichaam te vermoeien, heb je het financieel absoluut niet moeilijk. Als je dan de verhalen hoor van lotgenoten die naar de voedselbank moeten gaan of op een andere manier in armoede zijn beland, heb ik mezelf afgevraagd of ik daarheen moest gaan. Ik kan hen echter niet helpen. Daarvoor heb je die mediator nodig. Het enige wat ik doe als ik eens met Ingrid in Brussel loop (...), is de mensen die daar op een matras op straat slapen wat wisselgeld geven in de hoop dat ze 's ochtends een warme kop koffie hebben. Dat is wat ik kan doen voor de mensheid. Voor de rest heb ik ze weinig te bieden.

Ik kom nu bij het dessert, bij de melding. Mijn therapeute Noortje en de Belgische psychiater, een specialist die me EMDR kwam geven, zeiden dat ik het moest melden en dat ik moest gaan praten. Dat heb ik gedaan en dat duurde heel lang. Een jaar of anderhalf jaar later kreeg ik het bericht dat ik naar de Koning Boudewijnstichting moest komen, naar de theatervoorstelling. Ik kwam daar binnen. Ik ben echter geen stuk vee. Ik ben niet iemand tegen wie je gewoon kan zeggen dat ik in de zwaarste categorie zit. Ze stuurden me de gang op, omdat ik vooraf tegen Dignity had gezegd dat ik mijn kosten vergoed wilde zien, 1.500 euro, omdat ik uit Nederland kwam, een hotel moest nemen en een taxi moest nemen omdat ik het emotioneel niet aankon. Ik kwam daar dus bij de Koning Boudewijnstichting en de heer Cosyns zat beneden in de hal om mij te overtuigen niet naar de commissie te gaan. Ik begreep echter helemaal niet waarover die commissie ging. Ik dacht dat ik

moest komen spreken en iets moest vertellen waarmee die mensen iets zouden doen. Wat doe je dan?

Ik kwam daar boven en na een kwartier stuurden ze me de gang op en zeiden ze "1.500 euro?" en dat ik in de zwaarste categorie zat. Ik had het gele oormerk gekregen.

Ik dacht dat die mensen van de KU een lijstje hadden liggen: je hebt zeven keer gepijpt, drie keer gekontneukt, dus dat is 200 en 500 euro. Dat is wat u moet uitzoeken. Wie heeft in godsnaam bedacht om de heer Cosyns of die hele Dignity zo met mensen te laten omgaan? Waar haal je in godsnaam het lef vandaan om zo met mensen om te gaan! De arbitragecommissie had alles bij elkaar moeten houden. Jean, Valerie of wie er ook zit, zijn allemaal slachtoffers. Er mag geen gradatie zijn in categorie 1 of 6. Wat zijn we daar aan het doen?

Ingrid had het er daarnet ook al over. Ik heb geen hekel aan pedofielen. Als u hier nu de illusie hebt dat u kindermisbruik kunt stoppen, dan moet u nu naar buiten gaan en op die roze wolk boven Brussel gaan zweven met een glaasje McDonalds. Hou dat daar maar. We kunnen wel met zijn allen kijken naar wat voor stok we achter de deur kunnen houden.

Ik ben bij aartsbisschop Luc Terlinden geweest omdat hij in de krant geschreven had dat ze gefaald hadden. Ik ging dus naar Mechelen en werd daar in een hokje gezet. Dan komen ze natuurlijk allemaal even aapjes kijken om te zien wie die man was. Ik ging toen in gesprek met hem en hij vroeg wat ze anders konden doen. Toen heb ik gezegd wat ik u daarnet ook al zei: "Bel maar even naar het Parlement en zeg dat ze uw subsidies even on hold mogen zetten." Ik denk dat er dan heel snel een koerier uit Rome zou komen op zijn fietsje met een brief voor de heer Vangheluwe. Als het koningshuis hem al niet toevallig heeft meegenomen uit Rome.

In ieder geval, daarover moet het gaan. Welke stok achter de deur hebben we? Ik heb hun gezegd dat het instituut fouten gemaakt heeft. U zult niet liegen en u zult niet stelen. Hij zei dat de kerk niet steelt. Ik zei dat ze mijn gelukkig *kindzijn* gestolen hebben.

Hij zei dat ze nu voor aankomende priesters een psycholoog hebben. Iemand die echter al 20 jaar kinderen misbruikt, heeft in één seconde een psycholoog om zijn vinger zitten en hij kan priester worden.

Misschien moeten er in de Bijbel inderdaad wel wat aanpassingen gebeuren. Er staat ergens "u zult

een slachtoffer brengen voor God". Sommigen hebben er ambitieus een 's' achter geplakt. Ze willen waarschijnlijk naast God op de stoel gaan zitten. De kerk moet daarin echter haar verantwoordelijkheid nemen en de slachtoffers die er behoefte aan hebben compenseren en helpen. Daarover moet het gaan.

Er mag geen onderscheid in categorieën gemaakt worden tussen de slachtoffers. Dat is echt te gek voor woorden.

Er moet ook uitgezocht worden wie in het Parlement of bij Justitie dat artikel 5 bedacht heeft. Wie heeft gezegd dat het instituut ... Laat dat maar even zo.

Ik lees dan in de krant dat de zus van de heer Danneels teleurgesteld is in wat ze gehoord heeft omdat haar broer zulke goede dingen gedaan heeft. Mevrouw Danneels, als ik morgen als ober 100 borden hete soep op een terras moet serveren en ik laat er één over iemand heen vallen, zal het daarover voorlopig even gaan. Hou dus even uw mond en wacht de commissies af voor u met een oordeel komt. Dat doen de media. Toen ik de heer 'Bonny M' in het begin hoorde roepen dat hij geen priester geworden is om dit op te kuisen, dacht ik: "Mijnheer Bonny, ik ben geen kind geworden om verneukt te worden."

Doe dus onderzoek naar de hele manipulatie, de netwerken die er geweest zijn en de doorgeefluiken. Mij kunt u niet meer compenseren als slachtoffer. Mijn leven kunt u niet meer compenseren. Niets. Het enige wat ik wil, is een beetje slagroom op het taartje met een mooie rode kers erop. Ik wil dat we samen kunnen zeggen dat er voldoening is voor de lotgenoten en voor de bescherming van kinderen.

We moeten kinderen immers beschermen. We kunnen het misbruik niet stoppen, maar we kunnen het wel verminderen.

Ik heb tegen de heer Luc Terlinden gezegd dat hij met zijn hoofd op de voorpagina van de krant mocht gaan staan en mocht zeggen dat al het personeel van de rooms-katholieke kerk één jaar de tijd krijgt om zich te melden bij zijn of haar parochie of overste. Als er daarna nog dossiers zouden binnenkomen bij Rik, dan heeft men de tijd gehad om zich te melden. Deden ze dat niet, dan kunnen ze hun biezen pakken en vliegen ze eruit.

Wat er nu immers gebeurt, is slinkse manipulatie. We hoorden bijvoorbeeld het verhaal van zo'n overste die zei dat een pater zo'n schuldgevoel had dat hij zelfmoord had gepleegd in Gent. Ik had die man zo mijn huis uitgeschopt. Die man was

namelijk te laf om zijn daad in te zien. Als je als overste zo inzit met je collega, dan had je er voor hem moeten zijn. Dat bedoel ik met klaarstaan voor de mensen. Hij had die hulp moeten bieden.

Je kan dan aan Justitie vragen waarom die man niet achter slot en grendel zit. Nu zijn er namelijk nog extra slachtoffers. De twee of drie slachtoffers die er melding van hebben gemaakt, liggen nu 's nachts immers thuis in hun bed te denken dat ze hun mond hadden moeten houden omdat die man dan nog geleefd zou hebben. Dat is de complexiteit van alles wat we hier nu bespreken.

Zoek dat dus uit en zoek uit hoe het verder moet. Geld is belangrijk voor mensen die in armoede leven en problemen of zorgen hebben. Het belangrijkste is echter – en dat moet het Parlement willen weten – wie dit toegelaten heeft. Wie heeft artikel 5 binnengebracht en hoe kan het dat het zolang onder de mat geschoven is?

Als een minister van Justitie na zijn aftreden meldt dat hij wel het een en ander gezien heeft, neem ik aan dat je als partijgenoot gaat kijken wanneer hij zelf die melding heeft gemaakt en wanneer hij zelf kinderen heeft beschermd. Of heeft hij thuis ook de drie aapjes van horen, zien en zwijgen op de schouw staan?

Ik belde ook de politieke partij op van de senator die mij toegetakeld had. Ze zeiden me letterlijk dat ze wel wisten dat hij een pedofiel was, maar niet dat hij praktiserend was.

Ik zei toen eind jaren 90 dat, als ze ooit een boek zouden schrijven over die man en ze zouden een beschrijving nodig hebben van zijn huis of badkamer, ze misschien nog wel wat druppels bloed van mij zouden kunnen terugvinden. Dat bedoel ik met de zwijgende mensen. Als twaalfjarig kind liep ik met een stang tussen mijn benen, met mijn testikels eruit. Er waren mensen die mij hadden kunnen redden. Maar die hoorden, zagen en zwegen.

Ik was 15 toen ik voor de eerste keer weg kon komen uit de pedoclub. Ik had 60 gulden en kwam uiteindelijk in Canet-Plage terecht, nabij Perpignan in het zuiden van Frankrijk. De hele club kon me echter op een of andere manier toch met een foto in de krant krijgen. Een Nederlandse conciërge van een flat herkende me en uiteindelijk eindigde ik op een politiebureau bij – en deze naam noem ik wel – mevrouw Schep. Ze vroeg of ik twee gehaktballen wilde en zei dat ze niet met me mocht praten, want de kinderarts had gezegd dat ik zo snel mogelijk terug naar mijn pleegvader moest.

Ik hoop, mensen van Justitie, dat u hieruit iets leert.

Luister naar de signalen van de kinderen. Ik kon op dat moment niet benoemen wat er aan de hand was. Ik zei alleen dat ik het niet goed had. Toen zei ze dat ik het altijd nog beter had dan bij mijn ouders. Een kwartier later zat ik in de auto bij de kinderarts en mijn pleegvader en een uur later was ik in het ziekenhuis omdat mijn kop in elkaar geslagen was en mijn vingers ... omdat ik weggelopen was.

Ik wil het hierbij laten. Hopelijk begrijpt u een beetje wat netwerken zijn en ik hoop dat u daar iets mee kan. Dat gebeurt nog steeds, geloof me. Wat doe je ertegen? Probeer om er met elkaar te zijn voor de kinderen en probeer hen te beschermen. We kunnen dat alleen maar doen door de verjaringstermijn omhoog te trekken. Er is geen verjaring voor kindermisbruik. Ik weet dat dat onrealistisch is, want waar liggen de grenzen in de wet?

Dat zijn echter wel de dingen die zouden moeten gebeuren. 28 december moet inderdaad ook de dag van het misbruikte kind zijn, niet alleen voor het kind, maar ook voor de pedofiel, want die moet thuis op 28 december denken: "Had ik maar even niet ..." Op die manier heb je ook weer dat stokje achter de deur waarover het moet gaan.

De kerk moet inderdaad ook zeggen dat ze zich moeten melden. Ik kom spreken hoor. Ik wil best in zo'n priesteropleiding als slachtoffer komen spreken als ik daarmee kinderen kan redden. Ik kom daar dan wel uitleggen wat een slachtoffer beleeft en meemaakt. Ik kan ook wel wat littekens laten zien.

Ik heb gelukkig door God die hersentumor. Op een dag zal ik dus waardig van de wereld gaan voor mijn kind. Ik wil immers niet dat mijn dochter een vader heeft die zelfmoord heeft gepleegd. Ik zal volhouden. Als het zover is, ga ik naar een hospice en dan ga ik goed en eerlijk van de wereld.

Sinds 2,5 maand weet mijn dochter een beetje. Een vriendinnetje had mij toevallig gezien in een documentaire. Ik heb daarna 6,5 uur lang een schreeuwend kind van 21 jaar thuis gehad. Weet u wat de grote schade is? Ik kan er niet mee omgaan. Ik een slechte, materialistische vader. Ik koop gevoel met geld. Ga maar je Louis Vuitton tasje halen voor je hond. Ik kan er namelijk niets mee. Ik ben in paniek. Ik heb situaties gehad waarin ik met Ingrid op een terras een kopje koffie dronk en er mensen naar me toekwamen en vroegen of ik Patrick was.

Laten we dit dus met z'n allen ophelderen. Het moet stoppen. Aan het einde van deze commissie moet u kunnen zeggen dat u ze hebt, dat u de

horen-zien-en-zwijgenapparaten te pakken hebt. Justitie moet kunnen zeggen dat er in de opleidingen voor agenten naar de signalen van kinderen geluisterd moet worden.

Ik zal het hierbij laten.

De **voorzitster**: Hartelijk dank, mijnheer Nieuwkerk. Wenst u meteen voort te gaan, mijnheer Borms, of wenst u een korte pauze? Ik denk ook dat het best is om even te pauzeren.

De openbare commissievergadering wordt geschorst van 14.53 uur tot 14.56 uur.

La réunion publique de la commission est suspendue de 14 h 53 à 14 h 56.

Ik geef nu graag het woord aan, mijnheer Borms. Aarzel niet om een pauze te vragen. Geef ons gewoon een seintje in dat geval.

Jean Borms: Ik spreek heel moeilijk, omdat ik te veel slagen heb gekregen. Ik hoop dat men mij zal verstaan.

Ik ben een weeskind. Ik heb mijn vader en moeder niet gekend. Mijn broers evenmin. Ik heb alleen maar de Broeders van Liefde gekend. Ik werd door de jeugdrechter Van Heule uit Dendermonde geplaatst geweest in een MPI in Rollegem, voor de periode van 31 augustus 1961 tot april 1967. Vervolgens werd ik overgeplaatst naar de Broeders van Liefde in Zwijnaarde.

Tijdens mijn eerste jaar daar heb ik broeder Daniël gekend. Hij was een heel vriendelijke persoon, groot van gestalte. Ik had eigenlijk een trap nodig om hem te kunnen aanspreken. Hij was heel lief voor mij. De broeder is overleden. Na dat overlijden is er in Zwijnaarde het een en ander met mij gebeurd.

Er is een broeder naar mij gekomen. Ik weet dat hij kok was, een vetzak, een dikke. Ik zie het nog voor mij. Die begon met mijn hoofd te strelen, knietje te strelen ... In die periode dacht ik dat dat normaal was. Die broeder heeft mij ook misbruikt, anaal en niet zachtjes, maar heel hard. Hij is in contact gekomen met twee andere broeders. Hij heeft hen verteld dat ik een goede prooi was. In totaal hebben dus drie broeders mij misbruikt. Seksueel, maar ook met slaan en schoppen. Ik heb de kapel ook moeten schoonmaken met een tandenborstel, steentje per steentje. Als ik het seksueel misbruik weigerde, werd ik gestraft. Dan moest ik de kapel kuisen op mijn knieën.

Tijdens de grote vakantie, de paasvakantie, met Sinksen, Kerstmis en Nieuwjaar gingen alle kinderen naar huis, behalve ik. Ik zat in dat grote

gebouw in Zwijnaarde, dat zichtbaar is vanop de snelweg richting Gent of de kust. In de winter wanneer de bladeren zijn gevallen, is het gebouw beter zichtbaar. Ik liep daar dus in dat grote gebouw helemaal alleen rond. In die periode misbruikten de drie broeders mij. Er was zelfs geen koffiepauze. Ze gebruikten mij bijna dag en nacht.

Toen ik mijn verhaal vertelde aan de broeder-prefect, gaf die mij nog een slag extra. Ik loog. Broeder-prefect is dan naar de broeders gestapt van wie ik de namen had genoemd. Hij vroeg hen wat ze met mij hadden gedaan. Zij antwoordden dat ze van niks wisten. Die broeders hebben mij vervolgens gevraagd waarom ik naar de broeder-prefect was gegaan om klacht neer te leggen, terwijl wat ik zei niet waar was. Ik heb hen gezegd dat ik wel de waarheid vertelde.

Daarna ben ik in mijn gezicht gestampt en hebben ze me seksueel zwaar aangepakt. Ik heb daar tot vandaag last van als ik naar de grote wc ga. Ik moet heel veel moeite doen om wat vanbinnen zit eruit te doen komen.

Ik moest hen ook pijpen en het zaad van die drie broeders inslikken. Dat was niet plezant, maar het moest.

Ik mocht niet liegen. Als ik loog, kreeg ik veel slagen. Ik heb nog een litteken op mijn lichaam van een zweep, maar ook van de riem. Het is vergelijkbaar met de Holocaust, met wat de Duitsers met de joden deden. Enfin, deels.

Ik heb daar nooit vrienden gehad. Ik zat op internaat. Er waren 350 kinderen, die allemaal naar huis gingen, behalve ik.

Ik had één boezemvriend onder die 350 kinderen. Ik praatte met hem over van alles. Hij ging naar huis. Op een zondagnamiddag kwam mijn boezemvriend terug naar de instelling. Hij liet mij een foto zien van zijn lief, een mooi en braaf meisje. Hij zei dat hij seks met haar had gehad. Toen begon mijn frank te vallen. Ik dacht bij mezelf dat er iets niet klopte. Waarom deden de broeders dat met mij en die jongen met een meisje?

Daarop ben ik naar de drie broeders gegaan. Ik was zodanig kwaad, ik kreeg geen kans om uitleg te geven. Ik was van plan om een vuistslag te geven op hun gezicht. Maar ja, volgens de Belgische wet mag dat niet. Toen ik de broeders aansprak, zeiden ze mij: "Wacht maar, het is weer bijna vrijdag. De kinderen gaan terug naar huis, jij bent een slachtoffer." Ik mocht me verstoppen in een kast of me opsluiten op de wc, ze vonden me toch.

Ik heb vijf jaar opgesloten gezeten, ik ben vijf jaar seksueel misbruikt. Dat doet pijn vanbinnen.

Jullie begrijpen dat niet, ik wel, maar ik zou willen dat jullie daar iets aan doen.

De bedoeling wanneer je naar een internaat, naar een school of een klooster ging, was te leren schrijven, lezen en rekenen. Ik heb dat niet geleerd. Ik kan niet schrijven. Ik kan wel lezen, maar geen moeilijke woorden. Met rekenen moet je bij mij niet afkomen. Dat kan ik niet.

Ik woon in Tielt, in West-Vlaanderen. Ik ben naar het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg geweest om mijn verhaal te vertellen. Ik heb zes sessies gedaan. Op het einde van de sessies hebben ze me gezegd dat ze me niet geloofden. Ik ben in colère weggegaan. Dat deed pijn vanbinnen, nog meer pijn.

Nu zit ik hier. Ben ik gelukkig? Nee. Ik kan geen relatie hebben, ik kan geen meisje hebben. Van 1990 tot nu ben ik alleen.

Ik heb niemand. Geen vrienden, enfin één vriend Jan. Wanneer je alleen thuis bent, loop je tegen de muren op. Elke avond jank ik. Wanneer ik tv kijk en het gaat over misbruik of ik zie een man zijn kind slaan, dan zet ik de televisie uit. Dat wil ik niet zien.

Ik zal nu proberen een tekst voor te lezen. Mijn leven zou er helemaal anders hebben uitgezien, mocht ik niet misbruikt zijn. In mijn jeugd heb ik enkel misbruik gekend, geen fatsoenlijk onderwijs. Dat heeft mijn leven bepaald. Ik had een jeugd met angst en pijn. Dat was als kind verschrikkelijk. Ik kan niet lezen of schrijven en schaam mij daarvoor. Ik besef anderzijds ook dat dit niet mijn schuld is. Dit heeft een invloed gehad op mijn werksituatie en mijn intieme relaties.

In mijn partners heb ik veel vertrouwen, naar de mensen toe voortdurend onrust in mijn hoofd. Ik ben geïsoleerd en eenzaam. Ik heb veel fysieke ongemakken en moeilijke nachten. Ik slaap erg slecht door het piekeren. Of ik nu om middernacht, om één uur 's nachts of om twee uur 's nachts naar bed ga, om vier uur 's nachts ben ik weer wakker. Ik neem daar medicatie voor, maar die helpt totaal niet.

Ik zou het zeer erg op prijs stellen dat de kerk fatsoenlijke voorstellen zou doen om de schade die ik heb opgelopen te vergoeden, zodat ik tenminste ...

Ingrid Schildermans: Jean wil zeggen dat hij wenst dat de kerk de hem berokkende schade vergoedt, zodat hij zorgeloos of zorgelozer verder

kan leven.

Jean Borms: Dat klopt. Ik weet dat de kerk, de priesters en de broeders betaald worden met belastinggeld. Niemand kan mij wijsmaken dat dit niet het geval is, want het is zo. Dat moet worden afgeschaft. De broeders moeten hun plan maar trekken. Ik heb dat ook moeten doen. Ik heb ook moeten vechten om te overleven. Ik vind dus dat dat systeem afgeschaft moet worden. Dat ze hun plan trekken, zonder geld. Dat heb ik ook moeten doen.

Elke dag worden er kinderen misbruikt. Ik kan mij zo enorm kwaad maken wanneer ik op straat een kind zie dat door zijn vader, moeder of eender wie geslagen wordt. Daar kan ik naartoe vliegen. De Belgische wet laat dat echter niet toe: laat hen maar doen. Dan denk ik: met mij hebben ze hetzelfde gedaan. Ik moest mij laten doen.

Ik ben nooit echt afgestudeerd aan het klooster. Ik heb alleen een getuigschrift gekregen, nooit een serieus diploma van bijvoorbeeld schoenmaker of metaalwerker.

"De heer Borms kan toch niet lezen, schrijven of rekenen. We zullen maar afronden en hem een getuigschrift geven."

Ik zat zovele jaren opgesloten in het klooster en toen ik het verliet, liep ik op straat en zag ik rode lichten. Dat vond ik heel vreemd. Ik vroeg me af waarvoor die dienden. Ik heb toen aan iemand moeten vragen: "Mijnheer, die lichten, waarvoor dienen die?" Die man keek me raar aan en legde het mij uit. Ik ging naar de Carrefour, waar ik grote ogen trok. Ik wist niet wat ik zag. Ik heb daar eten gestolen, want ik wist niet dat ik moest betalen, waarna ik werd opgepakt door politieagenten in uniform. Ik heb hen moeten vragen wie zij waren, waarop ook zij mij vreemd aankeken. Ik heb daarna zes maanden in Ruselede gezeten wegens diefstal. Ik dacht toen: na alles wat ik meegemaakt heb bij de Broeders van Liefde, moet ik dit ook nog meemaken.

Ik ben naar Ruselede gestuurd omdat de jeugdrechter op vakantie was. Een andere jeugdrechter heeft mijn dossier snel doorgenomen, waarna de BOB mij naar Ruselede heeft gebracht. Honderd keer heb ik tegen die jeugdrechter, die eigenlijk mijn jeugdrechter niet was, gezegd dat ik zovele jaren ben opgesloten bij de Broeders van Liefde, maar hij begreep dat niet. Hij had geen medelijden met mij.

Ik wil nog één ding zeggen: doe iets aan de priesters. Ik heb al gezegd dat zij met belastinggeld

betaald worden. Schaf dat af. Dat zou voor mij en misschien voor andere misbruikte mensen ook een goed teken zijn. Wij betalen de priesters met belastinggeld. Ik moet elk jaar belastingen betalen. Dat belastinggeld, mijn geld, gaat dus naar de priesters. Ik heb ook veel kosten en ik kom bij jullie steun vragen.

Als u mij niet steunt, dan zijn jullie geen echte mensen, want dan geloven jullie mij niet. Zo simpel is het voor mij. Ik heb mijn verhaal verteld en dat doet pijn vanbinnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Borms. Het getuigt van een grote kracht dat u hier vandaag uw verhaal doet. Ik denk dat er in die optiek voor u ook geen enkele reden is om u voor wat dan ook te schamen. Er is alleen maar respect.

Jean Borms: Ik ben niet beschaamd. Ik heb van de jaren 60 tot nu altijd gezwegen. Ik heb altijd instemmend 'ja' geknikt. Als mensen mij iets vroegen te doen, dan deed ik dat altijd. "Wil je je broek uitdoen? Ja." Ik mocht het woord 'nee' nooit gebruiken. En nu zeg ik het wel. Ik ben buitengekomen met iets dat al lang in mijn hoofd zit, nu nog steeds, en nooit meer zal weggaan. Dat blijft daar. Ik zal het alleen uit mijn hoofd krijgen wanneer ik onder de grond lig. Dan moet ik niet meer nadenken. Dan kan ik tenminste eens doorslapen. Ik heb gezwegen, maar nu komt het eruit, onder meer door het televisieprogramma. Ik ben ook op tv geweest in 1990. Ik ben ook op de Nederlandse televisie gekomen. Ik was toen een stuk jonger dan nu. Ik was een mooie man, maar de broeders van liefde zeiden ook dat ik een schone vent was.

Ik heb Ingrid eerst gezegd dat ik een dag wilde nadenken over mijn getuigenis op tv. Ik heb haar de daaropvolgende dag opgebeld om toe te zeggen. Ingrid en Ibbe vertelden mij dat de titel van de reeks *Godvergeten* zou zijn, waarop ik vroeg of die geen andere naam kon krijgen. 'Godverdomme' in plaats van *Godvergeten*, dat zou veel mooier zijn. Maar ja, zij hebben dat beslist en niet ik. Ik hoop dus dat ik uw steun krijg en ik wil u danken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Borms. Het is zeer goed dat u nee zegt en dat u ja hebt gezegd tegen mevrouw Schildermans. Mijnheer Puype, ik geef u het woord.

Jan Puype: We hebben intussen twee getuigenissen gehoord. Ik zal niet ingaan op mijn persoonlijke situatie en de innerlijke pijn die ik nog steeds heb. Mijn verhaal wordt in Riks boek verteld onder de naam Piet, indien u daarin geïnteresseerd bent. Het waren twee aangrijpende getuigenissen. Iedereen heeft zijn eigen verhaal en pijn. Ik wil ook

proberen op te komen voor anderen, want ik ben er niet trots op hier te zijn. De schaamte overheerst nog altijd voor mij. Ik hoop dat u mij dat vergeeft.

Toen ik hoorde dat men een commissie ging oprichten, dacht ik dat er na jaren zwijgen eindelijk iets zou gebeuren en dat er eindelijk iets tegenover zou staan. Wat er met ons de voorbije jaren gebeurd is, grenst aan het ongelofelijke. Er zijn nog steeds bewezen en duidelijke zaken die aantonen dat de kerk vandaag, ook al beweert ze dat ze al dertien of veertien veranderd en verbeterd is, nog helemaal niet veranderd is.

Door de hulp van Norbert Bethune, vandaag hier aanwezig, en uiteraard ook die van Rik, ben ik x-aantal jaar geleden met mijn verhaal naar buiten gekomen. Net zoals veel andere slachtoffers had ik het gevoel alleen te zijn en dacht ik dat niemand anders dat had meegemaakt. Na het onderzoek van het parket bleek echter dat er tegen mijn vader, die nog steeds in leven is en die nu waarschijnlijk op zijn gemak een koffietje drinkt, 123 klachten werden ingediend, waarvan er ongeveer 100 ontvankelijk werden verklaard. Dat gaf mij een iets beter gevoel omdat ik me niet alleen in die moeilijke situatie voelde. Erover praten bleef evenwel moeilijk.

Wat is er sindsdien met mij gebeurd? Ik ben mijn gezin kwijtgeraakt. Ik leef in armoede. Ik ben ziek. Ik heb nog steeds nachtmerries. Ik voel me eenzaam. Ik heb geen enkele psychologische opvolging meer. Ik kamp met een enorm laag zelfbeeld. Mijn vriendenkring is uiteraard net zoals bij Jean zeer beperkt.

In eerste instantie zijn we op bezoek gegaan bij de heer De Kesel, een aimabel man die begreep waarover het ging.

Helaas moesten we de daaropvolgende keer langsgaan bij de heer Lode Aerts, van wie ik de indruk kreeg dat hij het standpunt van de heer Bonny deelde, namelijk dat zij er niets aan konden doen en dat zij er niet verantwoordelijk voor waren. Dat is allemaal fijn en wel, maar je zit er wel mee.

Zowel voor, tijdens en na de documentaire verkondigden zij steeds dat ze alle slachtoffers zouden ontvangen om naar hen te luisteren, dat ze voor alles openstonden en dat ze veranderd waren. Ik wacht nu nog steeds. Vorig jaar heb ik een brief geschreven aan de heer Lode Aerts, wat ook te zien was in de laatste aflevering. Ik heb het antwoord dat ik heb ontvangen hier bij me en ik zal er een paar zaken uit halen die voor mij opnieuw aantonen hoe zij denken over slachtoffers.

Als eerste element schreef hij dat mijn vader niet

ongestraft mocht blijven door Justitie, maar dat de feiten verjaard zijn. Het is altijd gemakkelijk om daarop terug te vallen. Hij mocht ook niet ongestraft blijven door het bisdom Brugge. Ik citeer: "De dader mag geen enkele publieke functie meer uitoefenen." Wow, wat een straf. "De dader moest zijn ambtswoning onmiddellijk verlaten. Hij verblijft nu in een huurhuis en krijgt geen woonstvergoeding." Zijn gewoon loon blijft hij dus voor alle duidelijkheid nog steeds ontvangen. "De dader moet de dadingsovereenkomst terugbetalen." Eigenlijk is het niet mijn probleem wie in de kerk dat moet betalen. En het belangrijkste van alles: "Zijn uitvaart zal enkel in intieme kring mogen plaatsvinden." Ik heb de brief op mijn gsm, maar ik kan u die gerust per mail bezorgen. Dat antwoord heb ik in november vorig jaar gekregen van de heer Lode Aerts.

Na de documentaire kwamen ze op tv luid verkondigen dat ze verbeterd waren, dat ze voor alles open staan en dat ze naar iedereen luisteren. Dit hier is het bewijs van al hun zagezegde verbeterde punten.

Op de herinneringsdag vorig jaar in Brugge, op Pinkstermaandag, ben ik tot mijn spijt uitgevlogen tegen de heer Lode Aerts. Dat kwam ook in de documentaire aan bod. Als het voor hem als bisschop, zagezegd met veel respect voor de slachtoffers, al te lastig is om de moeite te doen om ook maar één keer op te kijken naar wat de slachtoffers vooraan komen vertellen, terwijl hij voortdurend sms'jes op zijn gsm leest, dan stopt het voor mij. Ik had een beleefd tekstje voorbereid, maar wat ik zei, was de inspiratie van het moment.

Op de brief die ik hem heb geschreven voor een persoonlijk onderhoud – ik zou hem immers face tot face enkele voorstellen willen doen aangaande het misbruik – kreeg ik via mail het antwoord dat ik niet alleen kan worden ontvangen en dat dat steeds in het bijzijn van de heer Manu Keirse moet verlopen. Ik kan mij verbaal wel een beetje verdedigen, maar de technische redeneringen erachter gaan me niet goed af. Die man zou me zo onder tafel praten. Man tegen man heb ik nog een kleine kans om het halen, maar ... Ik heb daar dan ook wijselijk voor bedankt. Ik wacht echter nog altijd, want ik zou graag in dialoog gaan.

Er moet immers toch iets veranderen. Het is nu eind 2023, zo'n twee maanden na de uitzendingen, en ze begrijpen het nog steeds niet. Nog steeds gebeurt er niets. Leest u nog iets over die personen in de krant? Nee, iedereen gaat verder met zijn eigen rustige leventje en de storm zal wel vanzelf weer luwen. Er kwam wel een artikel waarin staat dat Vangheluwes brief al zes weken onderweg is. Amai, die post heeft blijkbaar ergens een ziekte

opgedaan. Ik vind dat allesbehalve respectvol. Ik veronderstel dat de anderen en Rik ook nog niets ontvangen hebben. Dat ze ons als slachtoffer niet persoonlijk kunnen verwittigen, tot daaraan toe, maar dat de werkgroep niet wordt verwittigd, tart alle verbeelding.

Ik heb de kerk dan gezegd dat ze de mensen al meer dan 2.000 jaar onderdrukt. Die uitspraak was misschien wat bij het haar gegrepen, maar ze leven nog altijd op dat eiland en beslissen nog steeds alles zelf. U, commissieleden, hebt iets in handen waardoor er hopelijk iets kan veranderen. Ik spreek voor mezelf, maar ik koester echt de hoop dat u iets zult beslissen en dat u de kerk ertoe zult verplichten een vergoeding te betalen. Ik had het voorstel om leegstaande kerken eenmaal per maand ter beschikking te stellen van een psychiater of psycholoog bij wie de slachtoffers op consultatie kunnen komen. Er zijn genoeg mogelijkheden, maar als men nergens voor openstaat, dan kan er niets gebeuren.

Ik heb destijds 25.000 euro gekregen, waarmee voor hen de kous af was. Ik moest immers een document ondertekenen dat dit zwijggeld was. Ik noem dat zo, hoewel zij beweren dat het zo niet genoemd mag worden. Toch is het zo. Als men per week twee keer naar de psychiater gaat à rato van 75 euro per consultatie, dan komt dat neer op 150 euro per week. Vermenigvuldigd met 52 weken maakt dat een totaalbedrag van 7.800 euro per jaar. Na drie jaar is dat geld dus op.

Wat er zich in het hoofd afspeelt, is echter niet op, dat is er dag en nacht. Dat vergeten veel mensen. Die pijn blijft altijd en dat snappen ze niet. In hun levensgemeenschap wordt alles steeds toegedekt. Als ze het verbaal niet meer kunnen halen, dan verbergen ze zich door te zeggen dat dit een zaak voor Rome is. Dat is toch fantastisch? Stelt u zich voor dat de regering ook steeds voor heikele kwesties naar het buitenland kan verwijzen, bijvoorbeeld voor een belastingverhoging. Dan zijn we goed bezig, hé. Dan kan iedereen zo beginnen.

Er was ook een vraag over waarom niet beide partijen ... Als men de kerk op die manier weer aan het woord had gelaten ... Ze blijven in die ontkenningfase zitten. Ze verbloemen het wel iets meer. Ze zeggen dat er in het verleden wel fouten werden gemaakt, maar nu niet meer. Ingrid heeft nog het recente artikel in *De Morgen* aangehaald ... Dat is niet verjaard. Die verjaring moet stoppen. Men kan zich daar niet achter blijven verschuilen.

Ik was twaalf jaar en ik kwam uit een boerengat. Ik had nog nooit een stad gezien. Waregem was voor mij een wereldstad. Nu is dat niet meer het geval, maar voor mij was dat toen een wereldstad. Ik

kwam daar als boerenpummeltje van twaalf jaar toe. Ik was veel te braaf en zij pikten er net de zwakken uit. Ik weet dat wel, maar ik heb het wel allemaal moeten doorstaan en nu nog steeds. Het zat even ver weg, totdat Ibbe en Ingrid ermee op de proppen kwamen. Ik heb toen voor mezelf beslist: *fuck it*, ik doe mee. Het moet worden verteld en er moet iets gebeuren. Het kan toch niet zo verder blijven gaan? We spreken hier nu over het misbruik in de kerk, maar het kan ook algemener. Er moet een oplossing komen, ook financieel. Jean en ik, wij hebben het allebei niet breed. Ik kan me nu geen bezoek aan de psychiater of psycholoog veroorloven. Dat lukt me niet, maar ik moet wel vijftien pillen per dag nemen.

Ik vestig mijn hoop op u. Ik hoop dat u ons niet teleurstelt en dat u aan de kerk kunt duidelijk maken dat zij verantwoordelijk is. Jean heeft aangehaald dat wij de priesters betalen. Ik veronderstel dat de kerk subsidies krijgt en dat zij zelf bepaalt wat er met dat geld gebeurt. Dat weet ik niet precies. Neem een deel van die subsidies af of zet er een tegenprestatie tegenover. Er moeten nu toch oplossingen komen voor alle dingen die gebeurd zijn. We kunnen het niet blijven in de doofpot stoppen. Ik zeg niet dat ik al mijn hoop op jullie heb gevestigd, maar ik hoop toch dat jullie er werk van kunnen maken.

Alle respect en nogmaals dank aan Rik, Norbert, Ibbe en Ingrid.

De **voorzitter**: Heel erg bedankt, mijnheer Puype. Mocht u nog iets te binnen schieten, mag u altijd opnieuw het woord vragen.

We hebben nog twee aanwezigen, broer en zus, de heer en mevrouw Coghe. Ik verleen u graag het woord om uw verhaal en dat van uw familie te vertellen.

Griet Coghe: Allereerst willen wij ons kort voorstellen en motiveren waarom we hier zijn. Wij zijn de nonkel en tante van Lisa, die nu een 37-jarige vrouw is. Destijds was zij een kind met een mentale beperking van 9 jaar oud dat seksueel werd misbruikt. Zij werd verkracht binnen de muren van het orthopedagogisch centrum Sint-Idesbald in Roeselare, een centrum van de Broeders van Liefde. Wij zijn de broer en zus van Ria, de mama van Lisa. Ria had de moed, de kracht en de durf om gerechtelijk op te komen voor haar dochter, ondanks de signalen die ze kreeg vanuit verschillende hoeken: "Weet waaraan je begint, je vecht tegen een instituut, tegen mensen met macht in alle kringen waar je als individu niet tegen op kunt."

Wij komen getuigen in naam van Lisa, van Ria en

van onze familie. Met onze getuigenis willen we niet ingaan op hun of onze beleving, wel op de feiten en op de gevolgen, met als doel dat ze door jullie gehoord en beluisterd worden en dat ze opgenomen worden in jullie hopelijk grondig, onafhankelijk en integer onderzoek, zowel naar verantwoordelijken ten aanzien van de feiten als naar het gerechtelijk onderzoek dat daarop is gevolgd.

We willen niet getuigen uit dankbaarheid omdat we eindelijk gehoord worden, we getuigen uit respect en met grote waardering en bewondering voor onze zus, voor moeder en dochter.

We getuigen in de hoop dat misbruik, seksueel misbruik, machtsmisbruik zichtbaar wordt, bespreekbaar wordt en niet alleen strafbaar is, maar ook bestraft wordt. We getuigen in de hoop dat met rechtspraak ook recht geschiedt. Wij wensen niet onder ede te getuigen, omdat het vertrouwen in de rechtspraak en in de politiek zwaar is geschonden. Wij willen wel getuigen in de hoop dat met deze commissie het vertrouwen en misschien wel breder het maatschappelijk vertrouwen in de rechtspraak een sprankeltje hersteld mag worden.

Vandaag willen we jullie enerzijds onze informatie geven over een aantal feiten en anderzijds een aantal vragen voorleggen. Dit is geen correct chronologisch of volledig verslag, maar alles is perfect te verifiëren. We vinden het ook belangrijk te vermelden dat Ria, onze zus, gedurende die vele jaren eindeloos, professioneel en met grote zorg werd ondersteund en geholpen door meester Van Steenbrugge en meester Mussche, door Rik Devillé en Norbert Bethune, waarvoor onze grote dank.

Nu de feiten. Herhaaldelijk werd Lisa, toen een meisje met een mentale beperking van 9 jaar oud met een autismeproblematiek en epilepsie, seksueel misbruikt binnen de muren van het instituut. Ria, haar moeder, had reeds geruime tijd gezien dat Lisa niet goed liep, dat er iets scheelde, dat ze angstig was. Na enige tijd, na observatie en verschillende vragen van Lisa zelf, werd het duidelijk dat ze geregeld door een man uit de groep werd gehaald, werd meegenomen naar een tuinhuisje en er werd misbruikt. Ria sprak af met Lisa dat als zij haar van school kwam ophalen, ze in haar hand zou knijpen wanneer ze de man in kwestie zag. Dat heeft Lisa heel duidelijk gedaan toen ze broeder Ceustermans zag.

Ria is in gesprek gegaan met de directie. Ze had geen intentie om er onmiddellijk de politie bij te halen of een rechtszaak aan te spannen. Ze had twee vragen: de broeder moest onmiddellijk

worden overgeplaatst en er moest een zorgplan en therapie worden opgestart voor Lisa.

Zoals jullie reeds hoorden in *Godvergeten*, hadden we in eerste instantie vertrouwen in een professionele aanpak, omdat René Stockman, de algemeen-overste van de zorgorganisatie en provinciaal-overste binnen de congregatie, zich hiervoor wou engageren. Dit was voor ons een signaal dat de zaak zeer ernstig werd genomen. Helaas werden wij met verstomming geslagen door de woorden: "Ach mevrouw, kinderen fantaseren en de moeders fantaseren mee."

Dit gesprek vond plaats net voor de paasvakantie. Naast deze onvoorstelbare woorden werd op de eerste schooldag na de paasvakantie ook duidelijk dat broeder Ceustermans nog steeds aanwezig was in het OC Sint-Idesbald. Voor Ria werd meteen duidelijk dat bij de broeders geen plaats was voor een eerlijke en professionele opvolging, noch voor zorg. Ze heeft om die reden contact opgenomen met de BOB, die onmiddellijk klacht heeft neergelegd.

De feiten speelden zich af in de jaren 1995-1996. Na vooronderzoek en verschillende jaren later is de zaak voorgekomen voor de correctionele rechtbank van Kortrijk. Op de correctionele rechtbank werd broeder Ceustermans op basis van overvloedig bewijsmateriaal en met een gemotiveerd vonnis veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf.

De broeders hebben beroep aangetekend en zo kwam de zaak voor het hof van beroep te Gent. Opnieuw zijn er verschillende jaren over gegaan. We willen een aantal merkwaardige zaken op een rijtje zetten over wat er zich afspeelde in de zaak bij het hof van beroep.

Allereerst willen we wijzen op het grote verschil van benadering door de correctionele rechtbank van Kortrijk tegenover het hof van beroep in Gent. Verschil in uitspraak is uiteraard mogelijk, maar het is wel zeer merkwaardig gezien de grote bewijslast en het reeds sterk gemotiveerde vonnis van Kortrijk.

De onafhankelijkheid van het gerecht is een aanvaard principe, maar het is zeer merkwaardig dat er drie raadsleden zetelden van cd&v-signatuur, namelijk Bart De Smet, Martin Minnaert en Hans Van Bossuyt, en dat procureur Francis Desterbeck, substituut gespecialiseerd in fiscaal recht, ook van cd&v-signatuur, aangesteld werd. Ook belangrijk om mee te delen is dat we uit goede bron hebben vernomen dat de heer Francis Desterbeck door cd&v ook nu zelfs voorgedragen werd als expert om de politieke

onderzoekscommissie te begeleiden. Hier stellen we ons grote vragen bij.

Bij het hof van beroep nam procureur Francis Desterbeck, vertegenwoordiger van de samenleving, onmiddellijk een ander standpunt in dan de correctionele rechtbank van Kortrijk. Hij vroeg zonder motivering de vrijspraak. Dat is zeer bijzonder.

Meester Van Steenbrugge is er met veel moeite toch nog in geslaagd om nog een getuigenzitting te krijgen. Onder anderen professor Deboutte, professor Adriaenssens en mevrouw Stellamans werden toen opgeroepen, twee kinderpsychiaters en een psychologe die toen onder andere werkte voor Kind in Nood in Brugge.

Voor het hof van beroep waren de bewijzen nog nadrukkelijker, zie de getuigenissen van deze mensen. Er was zeer veel materiaal om aan te tonen dat er penetratie was, dus dat het om verkrachting ging. Mevrouw Stellamans heeft ook uitdrukkelijk verklaard dat het kind niet fabuleerde.

Merkwaardig is ook dat de twee opvoedsters, Magriet Callens en Ingrid De Voogd, hun eerdere getuigenis hebben ingetrokken.

Ook bij het hof van beroep was er een uitsproken, gedocumenteerd onderzoek met veel bewijzen, waarbij het dossier nog sterker was dan in Kortrijk. Het arrest werd zeer uitgebreid gemotiveerd, waarbij werd besloten dat het meisje inderdaad verkracht werd, maar dat onder meer de line-up foutief was verlopen en dat er nog andere broeders waren met een pet op. Hierdoor werd Ceustermans dus vrijgesproken.

Wij spreken onder meer over bewijzen als de tekening die Lisa maakte van de dader en die uiterst goed overeenkwam met de typerende kenmerken van broeder Ceustermans, de line-up waarbij Lisa broeder Ceustermans aanduidde in aanwezigheid van professionelen van de BOB en twee opvoedsters die erkennen dat Lisa werd weggehaald uit de groep en verschillende keren is meegegaan met broeder Ceustermans.

Naast deze merkwaardigheden die zich afspeelden in en rond het hof van beroep, willen we het hebben over de vele manipulaties vanwege de Broeders van Liefde, aangestuurd door René Stockman. In het instituut zijn veel manipulaties gebeurd om de zaak toe te dekken. Het intern onderzoek in het orthopedagogisch centrum is door René Stockman zelf geleid.

Verschillende brieven werden verstuurd aan de medewerkers van het OC, met als eerste de brief

van René Stockman op 9 januari 1997, waarin hij onder meer verklaarde dat de gegevens uit eigen, intern onderzoek bevestigden dat Ceustermans niets te maken had met de feiten, dat ze bijkomend onderzoek hadden gevraagd om aan te tonen dat de klacht niet gegrond was en dat de betrokken broeder effectief onschuldig was. In een andere brief aan de medewerkers van het orthopedagogisch centrum stond de boodschap: "We vragen met aandring dat u zich in deze zaak zou onthouden van elke commentaar ten aanzien van media en van derden." Een derde brief is van directeur Van de Moortel aan alle personeelsleden. Hij deelt daarin mee dat de line-up niet correct is gebeurd.

De juridisch adviseurs van de broeders zijn naar het OC geweest om de pedagogisch directeur, Jos Muylle, onder druk te zetten. Vandaar de schrik van Jos Muylle om verklaringen af te leggen. Hij heeft in twee fasen zijn getuigenis afgelegd bij de BOB. Jos Muylle, die de zorg voor Lisa en Ria wou opnemen, hoorde dat hij niet op zijn plaats zat als hij het voor hen opnam in plaats van voor de organisatie. Hij werd ontslagen in mei 1998.

De twee opvoedsters, Ingrid De Voogd en Magriet Callens, die voor de correctionele rechtbank van Kortrijk onder ede verklaarden dat Lisa verschillende keren was meegegaan met broeder Ceustermans, hebben niet meer willen getuigen voor het hof van beroep. Wat was hiervoor de reden? Ria heeft na de vrijspraak door het hof van beroep beide opvoedsters laten dagvaarden wegens meened. Directeur Walter Gerard van de BLO-school in Sint-Idesbald bevestigde nogmaals dat deze verklaringen effectief ook aan hem werden gegeven. De organisatie reageerde daarop door te stellen dat hij loog.

De orthopedagoge die in Sint-Idesbald werkte, liet weten dat het dossier van Lisa uit haar kast in haar bureau was verdwenen. Vele jaren voor de ervaringen van Lisa was er reeds misbruik op het instituut. De broeder die de verpleegpost bemande, broeder Melis, heeft jarenlang kinderen misbruikt. Vele medewerkers waren op de hoogte. De directie heeft dit meermaals aangekaart bij de heer Stockman, maar niets veranderde. De broeder had een eigen kamer naast de verpleegpost en zelfs na zijn pensioen mocht hij daar blijven wonen.

Het blijkt dat de familie van broeder Melis de vleugel of afdeling had gefinancierd. Zelf kunnen wij dat uiteraard niet bewijzen, maar we kregen deze info van een ex-medewerker, die daarmee aanhaalde dat er een hardnekkige cultuur in het instituut bestond waarbij medewerkers telkens op een muur botsten wanneer observaties, signalen

feiten werden aangeklaagd. Ondanks de vele geruchten rond broeder Melis, waren de broeders zeer beschermend naar alles wat te maken had met verdachtmakingen. Ook in de zaak-Ceustermans werd dit duidelijk. Hij werd talrijke keren overgeplaatst, maar het viel niet te achterhalen waarom.

De manipulatie en druk speelden zich ook af buiten de muren van het OC Sint-Idesbald. Er werd verschillende keren en op verschillende manieren gepoogd om het dossier stil te leggen. René Stockman verklaarde aan de onderzoeksrechter dat de advocaten hem hadden gehanteerd, terwijl zij alleen een gesprek met hem hadden om de organisatie te vragen de therapiekosten te betalen. Dat was een terechte vraag en er was zeker geen sprake van afpersing.

Ceustermans heeft dit bij het hof van beroep nog aan zijn verklaring toegevoegd, de zogenoemde verklaring van de advocaten dat de klacht zou worden ingetrokken indien er een vergoeding werd betaald. Het is duidelijk dat er intern werd afgesproken dat de advocaten als afpersers zouden worden genoemd.

René Stockman heeft BOB'er Geert Vanfleteren gehanteerd: als hij wilde dat zijn vrouw verder zou willen blijven werken, zou hij beter het dossier afsluiten. Bovendien stelde Stockman de vraag of het wel nodig was de zaak te onderzoeken en om een verdachte die al zo oud was, te ondervragen. Dat zou veel te stresserend zijn. Dokter Deberdt, gerechtspsychiater, die Ceustermans op vraag van de broeders had onderzocht, stelde dat het onwaarschijnlijk is dat iemand op die leeftijd nog dergelijke feiten kon leggen.

Het hoeft geen betoog dat de heer Stockman hierin een verantwoordelijkheid draagt. Jarenlang heeft hij vele feiten onder de mat heeft geveegd, daders beschermd en kindermisbruik blijvend gedoogd, waardoor hij mee aan de oorzaak ligt dat er telkens weer andere kinderen het slachtoffer werden, wier levens zwaar geschonden werd.

We hoeven u niet te vertellen wat dit doet met het leven van een kind, met het leven van de moeder en het leven van het gezin. Lisa kreeg angststromen, veel angstaanvallen, zowel overdag als 's nachts, angst voor mannen, angst voor zwart, verhoogde epileptische aanvallen en jarenlange therapie. Nu ze ouder is en een natuurlijke interesse in en verlangen naar een relatie heeft, wat sowieso niet eenvoudig is gelet op haar beperkingen, is het frappant hoe de signalen refereren naar het misbruik.

Ria, alleenstaande mama met drie kinderen, moest

psychiaters en psychologen consulteren en heeft Lisa jarenlang naar een gespecialiseerde therapeut gebracht en zeer veel stress ervaren door alle opvolging en heeft frustratie, boosheid en verdriet gevoeld. Dit alles heeft haar gezondheid zwaar beschadigd. Op 10 januari 2004 is ze overleden aan een plots hartfalen.

Bij de drie kinderen heeft zowel de zaak als het overlijden van hun moeder een grote impact gehad op hun leven.

We hebben een aantal verzoeken voor de commissie.

We vragen de commissie om moeite te doen om het dossier grondig door te lichten. Meester Van Steenbrugge en meester Mussche beschikken over alle nodige stukken. We vragen met aandrang om hen daarin te horen.

Betreffende de Organisatie Broeders van Liefde vragen we dat de verantwoordelijkheid en manipulatie van René Stockman wordt onderzocht en opgevolgd. De huidige bestuurders van de Organisatie Raf De Rycke en Koen Oosterlinck waren deels betrokken en beschikken over informatie die belangrijk zal zijn in het onderzoek naar het onderzoek van deze rechtszaak. Ik hoorde Patrick daarnet "horen, zien en zwijgen" zeggen en dat komt hier absoluut ook in aanmerking. We vragen de commissie dat deze mensen gehoord worden, dat manipulatie en dreiging wordt onderzocht en dat bestaande systemen en machtsstructuren worden blootgelegd en gestopt.

We hebben ook nog een derde vraag. Kunnen de twee opvoedsters opgeroepen worden met de vraag waarom ze hun getuigenis hebben ingetrokken? Kunnen zij in die zin getuigen over de manipulatie en dreiging binnen de Organisatie Broeders van Liefde?

Tot slot hebben we nog een vierde vraag: wat heeft zich afgespeeld in en rond het hof van beroep?

Bart Coghe: Ik heb nog een kleine aanvulling over de bewijzen die u ook wel zullen krijgen. Ik heb ze onder andere gisteren door de heer Bethune ontvangen, maar er zijn ook nog andere. Men vraagt zich af waarom die mensen hun getuigenis hebben ingetrokken, wat er allemaal fout gelopen is in het proces en of medewerkers bang zijn.

Directies, bestuursleden of mensen in een inrichtende macht zijn uiteraard bang. Zij hebben immers allemaal een gezin, zijn kwetsbaar en kunnen zoals de heer Muylle gewoon buiten gezet worden. Als ik mij niet vergis is de heer Muylle buiten gezet omdat hij plantjes gestolen had. Dat

zegt al genoeg over wat men zoekt om een hond te slaan.

Ik wil ook nog iets zeggen wat me toen en nu nog altijd enorm verbaast.

Mevrouw Maria Seurinck was politiecommissaris in Roeselare en lid van de participatieraad van het Instituut Sint-Idesbald. Een aantal personeelsleden had een anonieme brief geschreven aan de pers. Zij had daarop gereageerd, weliswaar naar de directeur van Sint-Idesbald. De brief lag echter de dag erna al bij ons thuis. Dat toont aan hoe zeer mensen schrik hebben en niet durven te reageren, maar wel aan Ria informatie doorgaven over wat ze deden en probeerden.

Met ontsteltenis moet ik vaststellen dat sommige personeelsleden niet bekommerd zijn om het welzijn van het Instituut. Integendeel, ze maken misbruik van het huidige klimaat om de Instelling, die hen in staat stelt hun brood te verdienen, te bekladden. Begrijpen de lekenmedewerkers wel dat zij, zoals de broeder, morgen terecht of onterecht kunnen worden aangeklaagd voor gelijkaardige feiten? Zouden de lekenmedewerkers het fair vinden, indien de schooldirectie of de Broeders van Liefde de pers zouden inschakelen om hen te bekladden? Hebben de schrijvers niet gevraagd om binnen het instituut van de Broeders van Liefde te mogen werken? Hebben zij toen zij solliciteerden niet toegezegd dat ze de spiritualiteit onderschreven? Waar halen zij het lef om te dicteren hoe de broeders als kloosterlingen moeten leven? Waarom vinden zij het nodig om de pers daarbij te betrekken?

Zij hebben mijns inziens groot onrecht gepleegd. Als lid van de participatieraad geef ik u, de directeur, de toestemming indien u het nuttig oordeelt de inhoud van deze brief binnen het Instituut openbaar te maken. Met andere woorden zegt een politiecommissaris, iemand van het schoolbestuur, dat men moet oppassen met wat men doet omdat men hem weet wel te vinden.

Het personeel van het Instituut heeft daarop gereageerd. Zij waren uiteraard allemaal niet op de hoogte en zeggen dat ze een dergelijke brief ook niet wilden. Ze merken wel op dat ze een open gesprek willen, maar vrezen dat dat niet kan.

Sommigen van ons werden in het verleden reeds geconfronteerd met pedofiele activiteiten van broeders en leken met jongeren. Uit ervaring weten we dat het voor ons zeer moeilijke materie was en is om openlijk over te spreken. Er is schroom, er is terughoudendheid en wij zijn kwetsbaar.

Wat we aan de brief van mevrouw Seurinck echter fundamenteel oneerlijk en verkeerd vinden, is dat ze met geen half woord verwijst naar het negenjarige meisje. Het meisje is niet van belang.

Ook bij de broeders was er schrik. Onlangs heeft een broeder nog tegen Norbert gezegd dat hij wilde spreken als het nodig was. Dat was broeder Mark ... We zullen zijn gegevens doorgeven. Hij was toen ook van heel wat zaken op de hoogte, maar durfde niet getuigen. Desterbeck zei dat die man daartoe niet meer in staat was en dat er van pedofilie geen sprake was.

Blijkbaar was Ceustermans ooit overste van een van de instituten van de Broeders van Liefde en ging hij geregeld op reis naar Griekenland. Dat werd alleszins aan de broeders verteld. De broeders die het zaakje op de duur niet meer vertrouwden en wisten en voelden dat er meer aan de hand was, hebben dat met alle mogelijke middelen uitgezocht en ontdekt dat hij altijd naar Thailand ging. Ik hoef er geen tekeningetje bij te maken. Meer moet ik daarover niet vertellen. Die broeder wil hier namelijk komen getuigen. De schrik is weg. De schrik voor de heer Stockman is voorbij. Ik denk dat dat heel belangrijk is.

Het proces van Ria kan niet opnieuw gedaan worden. Ria zal er wel eer uit halen. Wat voor ons echter heel erg belangrijk is, is dat wat er met Lisah is gebeurd, zich niet meer herhaalt.

Ik hoop dat u zichzelf zult overstijgen, over de partijgrenzen heen. Wij hebben hier duidelijk cd&v moeten vernoemen, want dat kon niet anders. Ik hoop echter dat het geen gevecht tussen partijen wordt. Ik hoop dat u zichzelf overstijgt, dat u telkens denkt dat het om uw eigen kind gaat, dat u alle mogelijkheden zult uitspitten op politiek en gerechtelijk vlak.

Mevrouw Van Peel, u hebt hier vroeger al een lans gebroken en men heeft het u moeilijk gemaakt. U hebt aangegeven om die reden uit de politiek te stappen. Enerzijds zou ik dat ik uw plaats ook doen en ik zou er niet meer van willen weten. Anderzijds, als iedereen om die reden uit de politiek stapt ... Misschien moeten er gelijkdenkenden opstaan en samen met u het woord nemen. Ik hoop dat als er verder wordt gezocht, er hier niet slechts drie vrouwen overschieten die zich daarvoor inspannen, maar dat jullie er voltallig werk van maken. Ik hoop dat men niet gewoon zegt dat het voorbij is. Het komt nu al stilaan niet meer in de pers. Dat hoopt men uiteraard en het kan ook niet anders, het zal wel slijten. Onze zus is dood.

(De heren Coghe en Nieuwkerk verlaten de

commissiezaal, overmand door emotie)

Jean Borms: Moeten mensen zelfmoord plegen door wat er met mij en andere mensen is gebeurd? Nee, dat is geen oplossing. Doe er alstublieft iets aan. Dank u wel.

De **voorzitster:** Dank u wel, mijnheer Borms en mijnheer Coghe. Ik denk dat we de vergadering best even schorsen. Heeft iemand vragen? Ik weet niet of het opportuun is om vragen te stellen na deze emotionele getuigenissen.

Valerie Van Peel (N-VA): (...)

(Valerie Van Peel maakt een buiging)

Jean Borms: Zijn er nog mensen bij die willen buigen? Ik denk van niet, hé.

De **voorzitster:** Jawel. Ik denk dat mevrouw Van Peel wat dat betreft namens de volledige commissie spreekt. Onze opdracht is duidelijk en die werd ook unaniem goedgekeurd. Ik ben ervan overtuigd dat deze commissie tot het einde van de werkzaamheden er alles aan zal doen om zo veel mogelijk naar boven te halen. Ik kan u allen zeggen – en ik denk dat ik dan namens de volledige commissie spreek – dat de eerste aanbeveling van deze commissie is dat het werk van deze commissie niet stopt zodra de legislatuur haar einde heeft bereikt en dat het werk zonder meer hernomen moet worden in de volgende legislatuur. Ik denk dat daar nu al eensgezindheid over bestaat. Wij beseffen immers zeer goed dat wij in de ons resterende tijd niet elke steen zullen kunnen omkeren. We zullen proberen een goede basis te leggen om daarna verder te werken. De feiten en leed stoppen namelijk ook niet. Die belofte kan ik u namens mijn collega's vandaag al maken. Dat zal de eerste aanbeveling van deze commissie zijn: dat het werk ook na deze legislatuur zeker en vast zal worden verdergezet. We moeten daar ook realistisch in zijn. Het werk zal niet klaar zijn en er zal altijd werk aan de winkel blijven. Er zullen helaas ook nog andere feiten in de maatschappij plaatsvinden. Die belofte kan ik u maken en iedereen heeft uw verzoek goed gehoord.

Dank u voor uw komst. Als u later nog iets wil opmerken, kan dat nog altijd. Als u nog iets wil toevoegen, horen we dat heel graag. Schiet u iets te binnen, ook wanneer u straks naar huis rijdt, aarzel dan niet om ons dat te laten weten. U kan namen doorgeven. U kan aan mensen die hun verhaal willen vertellen en dat misschien niet in de openbaarheid willen of durven doen, zeggen dat ze zich kunnen melden bij het contactpunt dat we daartoe hebben opgericht. Dat kan daar ook anoniem gebeuren voor zij die dit wensen. Zo

kunnen die verhalen ook tot bij ons komen.

Een korte vraag nog van de heer Geens.

Koen Geens (cd&v): Ik heb geen vraag. Wat ik ga zeggen, is niet zo leuk. Zoals Valerie Van Peel buig ik voor de slachtoffers. Soms is het echter belangrijk iets te zeggen wanneer men het moet zeggen.

Wij hebben de heer Desterbeck niet voorgesteld. Ik begrijp heel goed dat sommige magistraten een aanhorigheid hebben, maar dat hebben wij echt niet gedaan. Ik vind het belangrijk dit te zeggen. Ik weet niets van de heer Desterbeck wat zijn aanhorigheid betreft, maar wij hebben hem niet voorgesteld.

Voor alle duidelijkheid, ik zit hier niet om iets van de kerk toe te dekken. In geen enkel geval. Anders zou ik hier niet zitten.

De **voorzitster:** Ik dank u allemaal voor uw moed en uw komst. Ik dank ook de commissieleden voor hun volgehouden aandacht. Het is belangrijk dat we luisterden.

Ik sluit het openbare gedeelte van de zitting nu af.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.14 uur.

La réunion publique de commission est levée à 16 h 14.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Ingrid Schildermans

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Patrick Nieuwkerk

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Jean Borms

Na lezing, volhardt en tekent,

.....

Jan Puype

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Griet Coghe

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Bart Coghe